

sopotja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
september 2016, številka 3, letnik 5
ISSN 1848-4360
Reka, junij 2016

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana Mir-
ković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajateljji:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Dionis Jurić
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

uradne ure, knjižnica in klubski prostori
torek in četrtek: 10.00–12.00, 18.00–20.00

Urnik za vaje mešanega pevskega zbora,
sestanke dramske, folklorne, plesne, fotografske
in glasbene skupine ter dopolnilni pouk
slovenščine za prihodnjo sezono bo objavljen na
spletni KPD Bazovica.

Planinska skupina: torek, 20.00–21.00

Mladinska skupina: po dogovoru
www.bazovica.hr/mladinci

iz vsebine

Uvodnik

3

Iz društva

5

Iz pouka DPS

16

Literarni kutiček

17

Si-T

18

Pogled z onkraj Snežnika

22

Srečanja

23

Foto kotiček

24

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanica: dr. Smiljana Knez

Konzularni oddelek, uradne ure:

ponedeljek od 9.00 do 12.00

sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00

petek od 9.00 do 12.00

tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015

faks: +385 1 46 80 387

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: <http://sloembassy.zagreb@gov.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:

med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med

prazniki: 24 ur

tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split

Častni konzul Branko Roglič

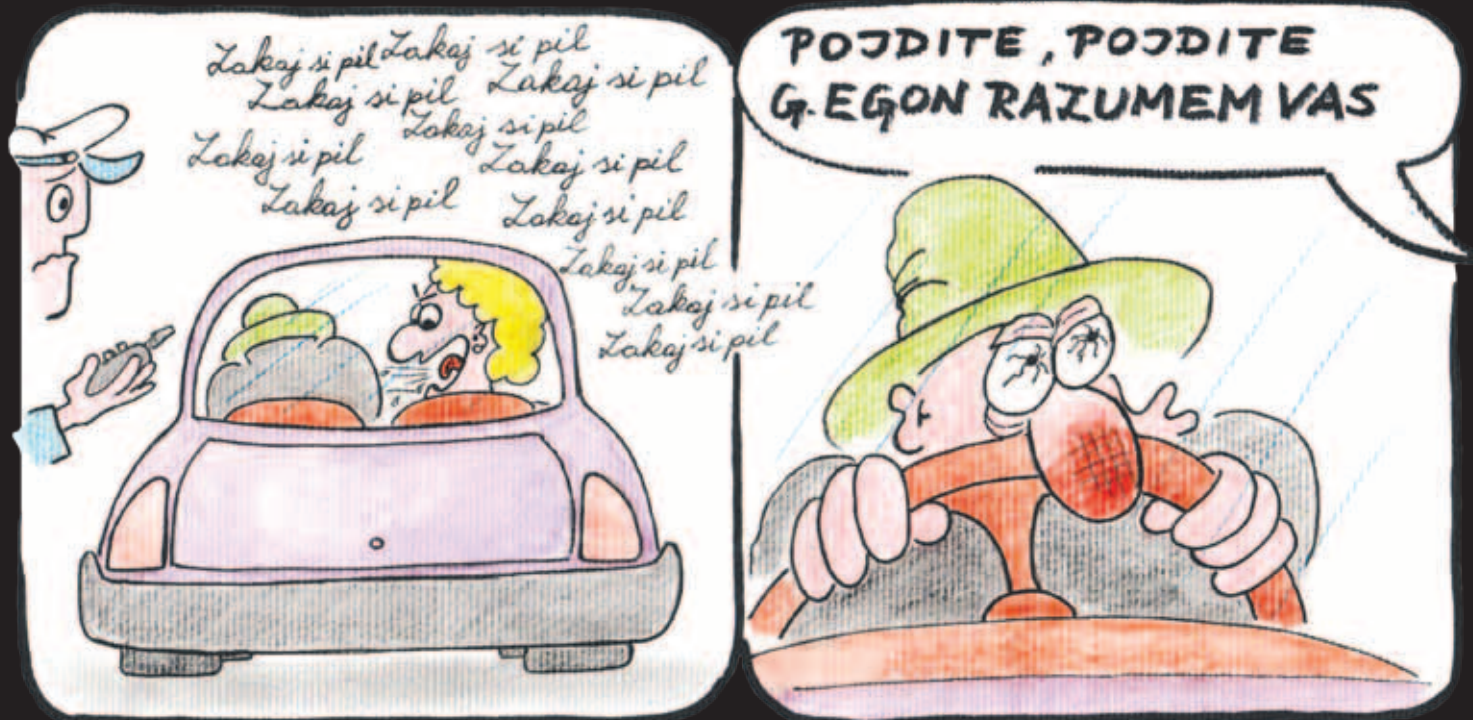
tel./faks: +385 21 389 224

el. pošta:

generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

EGON:∞ (Zakaj si pil?!)

Začetek nove kulturne sezone bo letos zaznamovala tudi volilna kampanja za parlamentarne volitve, napovedane za 11. septembra, na njih pa na seznamu predlaganih v 12. volilni enoti tokrat ni kandidatov iz vrst slovenske narodne manjšine. O kandidatki na prejšnjih volitvah, predsednici SKD Stanko Vraz iz Osijeka, Sabini Koželj Horvat, je tajnik društva Zvonko Horvat sporočil, da se za poslanski sedež ne bo več potegovala. Sicer pa je politika tako ali drugače zaznamovala tudi mesece v iztekajoči se kulturni sezoni, med drugim področje kulture in medijev, predvsem javne HRT, ki to ni, na kar že leta zaman opozarja tudi Svet za narodne manjšine RH. Eno izmed srečanj, na katerem so udeleženci opozorili na krnitev manjšinskih pravic in nesprejemljiv sovražni govor, vsesplošno navzoč, tudi med najvišjimi predstavniki RH, omenja tudi tokratna številka Sopotij.

Prve strani pa smo namenili možnostim za učenje slovenščine, in veseli nas, da obetajoče pobude o tem prihajajo tudi iz našega okolja. Rubrika Iz društva prinaša pregled vrste dogodkov, od razstav v društvu in okoliških krajih do gostovanj pevskega zbora v Šentvidu pri Stični in Slatini pri Banjaluki, tam skupaj s folklorno skupino, ki pa je v okviru sodelovanja s češkim društvom pripravila tudi skupni večer v društvu ter se odzvala na festival v Monoštru. Dramska skupina uspešno nastopa s komedijo Niti tat ne more pošteno krasti, nasmejala je tudi rojake v Sarajevu. Njeno in druge dejavnosti KPD Bazovica pa sta na Vseslovenskem srečanju v slovenskem parlamentu, sicer posvečenem 25. obletnici samostojnosti RS, predstavili podpredsednica Jasmina Dlačić in tajnica Eva Ciglar, ki je skupaj s predstavnicjo društva EU korak Natali Iskra sodelovala tudi na srečanju Povezujemo, v Monoštru, namenjeno mladim. V Ilirski Bistrici se je predstavila skupina za ohranitev slovenskega kulturnega izročila, ki poroča tudi o ogledu kulturne dediščine v Ljubljani, spremljamo pa še pestro dejavnost planinske skupine, katere vodnika sta se udeležila poletnega mladinskega tabora v Bohinju.

Rubrika DPS predstavlja vsebinsko bogato zasnovano dejavnost pouka v Čabru in Trstju, Literarni kotiček pa poezijo Eve Ciglar. Rubrika Si-T poleg Sveta za narodne manjšine RH spremlja še predavanja dr. Janeka Muska na Reki, predstavitev pesniške zbirke dr. Jadrana Zalokarja, proslavo ob 25. obletnici samostojnosti RS v Zagrebu, tekmovanje mladih opernih pevcev na Reki, festival Grobnik in razstavi v knjižnici v Čabru in reškem društvu arhitektov.

Rubrika In memoriam se spominja rojaka Alojza Usenika, legendarnega gledališčenika, s svojim bogatim in zanesenjaškimi delovanjem zapisanega v zgodovini reškega teatra in KPD Bazovica.

Pogled z onkraj Snežnika se ozre na ne ravno pohvalno plat turistične ponudbe na Hrvaškem, rubrika Srečanja pa predstavlja rojakinjo Ireno Margan, ki je pred desetletjem orala ledino na področju učenja slovenščine v šolah. Sopotja tudi tokrat bogatijo karikatura Bojana Grlice in fotografije članov fotografske skupine.

S sezono, ki prihaja, se začenjajo tudi priprave na vrsto obletnic prihodnje leto, od sedemdesetletnice KPD Bazovica in 25. obletnice krovne organizacije, do petnajstletnice planinske skupine, a več o tem v prihodnje. Želimo vam prijetno branje. | Uredništvo

OBVESTILO

Prejemnike glasila Sopotja obveščamo, da posodabljammo podatke v seznamu in **prosimo vse, ki glasila v prihodnje morda ne bi želeli več prejemati**, da to sporočijo v tajništvo društva pisno po navadni ali elektronski pošti, telefonu, sms-u ali osebno v uradnih urah tajništva.

Naslov: KPD Bazovica, Podpinjol 43, 51000 Rijeka, RH; uradne ure: torek in četrtek 10.00–12.00, 18.00–20.00; telefon: 051 215 406; GSM: 091 215 4060; faks: 051 334 709; e-pošta: tajnistvo@bazovica.hr.

| Uredništvo

Pravica do slovenščine v vrtcu in šoli: prvi korak želja staršev

Zaradi številnih vprašanj o možnostih za učenje slovenščine v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter pogosto izraženega mnenja, da naj bi bila uresničitev te pobude za starše ali slovenske organizacije zapleten korak, velja znova poudariti naslednje:

- **to pravico omogoča zakonodaja Republike Hrvaške;**
- učenje slovenskega jezika in kulture po t. i. modelu C (vrsta izbirnega pouka) že poteka v OŠ Pečine na Reki in OŠ Dr. Andrija Mohorovičić v Matuljih (in podružnični OŠ v Jušičih) ter na treh srednjih šolah: dveh v Pulju, gimnaziji in šoli za umetnostno oblikovanje, ter na Drugi gimnaziji v Varaždinu;
- pobudo dajo starši, ki to svojo željo izrazijo v vrtcu ali šoli;
- pobudo lahko da tudi slovenska organizacija (društvo, svet oz. predstavnik/-ica slovenske narodne manjšine);
- zanimanje za učenje manjšinskega jezika lahko preveri tudi samo vodstvo vrtca ali šole;
- pobuda slovenske organizacije pomeni zgolj dopis pristojni mestni upravi (za vrtce in osnovne šole) ali županijski upravi (za srednje šole in osnovne šole zunaj mestne pristojnosti), s prošnjo, da se z okrožnico preveri zanimanje za učenje jezika;
- če se potrdi zanimanje za učenje jezika, šola/vrtec zaprosi za soglasje pristojno ministrstvo RH, poskrbi za program, razpiše natečaj za zaposlitev;
- kot poudarja letošnje sporočilo Ministrstva za znanost, izobraževanje in šport RH, so soglasje za pouk slovenščine do zdaj izdali vsem ustanovam, ki so zanj zaprosile;
- sporočilo tudi poudarja, da lahko vrtci na Hrvaškem **na željo staršev** zaprosijo za verifikacijo programa za potomce slovenske narodne manjšine;

- sporočilo pri tem dodaja, da je za delo v ustanovi **Otroški vrtec Reka program že verificiran leta 2012** (program je v vrtcu Mlaka deloval nekaj mesecev, a je s pojasnilom, da »v novem pedagoškem letu 2012/13 ni bilo zanimanja«, tudi zamrl, kar pa ne preseneča, saj starši s to možnostjo niso bili javno seznanjeni);
- v reški mestni upravi za vzgojo in šolstvo ter v vodstvu reških vrtcev pravijo, da pobude v tej smeri podpirajo, menijo pa, da bi jih veljalo uresničiti skupaj z organizacijami slovenske skupnosti.

Davorka Guštin. Foto: Marjana Mirković

Reka: pri učenju po modelu C največ zanimanja za slovenščino

Po besedah strokovne sodelavke na reški mestni upravi za vzgojo in šolstvo, svetovalke Marine Peranić Ševeljević, deluje na Reki triindvajset osnovnih šol, katerih ustanovitelj je Mesto Reka. Štiri šole imajo celoten program v italijanščini, po modelu A (OŠ Gelsi, OŠ San Nicolo, OŠ Belvedere, OŠ Dolac), obiskuje ga okrog 500 učencev, pripadnikov italijanske narodne manjšine (vseh osnovnošolcev je na Reki približno devet tisoč), na teh šolah pa sočasno poteka tudi razredni pouk v hrvaščini.

V štirih osnovnih šolah poteka tudi učenje manjšinskih jezikov in kultur po modelu C. Na OŠ Podmurvice se tako približno petnajst otrok iz vseh reških šol uči češčino, pouk je stekel na pobudo društva Češka beseda, ki je samo opravilo anketo. OŠ Centar ima na programu pouk makedonščine – obiskuje ga deset učencev in poteka v tesnem sodelovanju z društvom Ilinden –, OŠ Nikola Tesla pa pouk albanščine, ki se ga udeležuje štirinajst učencev. Najbolj obiskan pouk po modelu C pa je na OŠ Pečine, kjer se slovenščina poučuje od šol. l. 2006/07, v tej obliki, kot ocenjevan izbirni predmet, pa od šolskega leta 2009/10, in vsa leta je vedno prijavljenih več kot štirideset učencev. Tudi ta šola je odprta za učence drugih reških šol, vendar so težave za vse šole enake: organizirati prevoze z enega konca mesta na drugega, usklajevanje urnikov in drugih obveznosti otrok ipd. Kot pravi ravnateljica reških vrtcev Davorka Guštin, na predšolski ravni celoten program poteka le za pripadnike italijanske

narodne manjšine, obiskuje ga skupno 155 malčkov, in sicer v skupini za najmlajše (podcenter Mirta) in šestih skupinah za otroke od treh let starosti do vpisa v šolo (podcentri Mirta, Belveder, Gabbiano, Gardelin, Zvonimir Cviić in Topolino).

Poseben vzgojno-izobraževalni program pa v okviru načrta na državni ravni poteka za pripadnike romske narodne manjšine.

Marjana Mirković

Marina Peranić-Ševeljević. Foto: Marjana Mirković

11. maj, Dom starejših občanov, Ilirska Bistrica

Kako so Butalci peljali vino

Članice skupine za ohranjanje slovenskega kulturnega izročila (SOSKI) pri KPD Bazovica – Ljiljana Čargonja, Zdenka Kallan Verbanac, Gorana Pecirep in Gloria Segnan – smo maja prejele vabilo iz Slovenije, iz Doma starejših občanov (DSO) Ilirska Bistrica. Razveselilo nas je in bile smo ponosne, da bomo lahko pokazale, kaj smo se naučile. Razmišljale smo, kaj bi zanimivega pokazale. Odločile smo se za humoristično uprizoritev *Kako so Butalci šli po vino na Hrvaško*. Scenarij zanjo smo naredile v šolskem letu 2014/2015, pri pouku v KPD Bazovica, ki ga je takrat vodila učiteljica Dragica Motik. Ko smo spoznavale delo znanega slovenskega pisatelja Frana Milčinskega, nam je bila zelo všeč humoreska *Kako so Butalci peljali vino iz zbirke o Butalcih*. Učiteljica nas je spodbujala k branju in k temu, da na svoj način iz spoznanega besedila poustvarjamo novo. Skupaj smo napisale scenarij, ki obsega več igralskih in glasbenih slik. Zdenka Kallan Verbanac je dodala risbe, ki naj bi slikovito ponazorile kraje, ki so jih Butalci »prehodili oziroma prevozili na svoji poti iz Butal do Hrvaške«. S projekcijo smo jih vključile v scenarij in Butalska pot je na odru zaživela v besedi, pesmi in sliki. Seveda vsega tega ne bi bilo brez spodbujanja učiteljice Dragice Motik in njenega usmerjanja v poustvarjanje. Spretno je v nas netila ustvarjalni duh in peljala od ene zmage k naslednji, v nas odkrivala skrite talente in ljubezen do

igre in nastopa. Zelo smo jo pogrešale tudi v Ilirski Bistrici. Spominjale smo se naših skupnih ustvarjalnih učnih ur in delovnega nemira pri pouku. Žal se nam ni mogla pridružiti in se poveseliti z nami.

V Ilirski Bistrici smo bile spomladi, v najlepšem mesecu, maju, in to je bil tudi naš prvi nastop v naši dragi Sloveniji. Zelo nas je prevzela pozornost, s katero so stanovalci DSO prisluhnili naši igri in petju. Tako so se vživeli, da so kar na lepem tudi oni zapeli z nami. Ob koncu igre, ob zadnji pevski točki, se je skupno petje slovenskih ljudskih pesmi še bolj razživel. Vsi smo bili eno in pesem nas je vodila in povezala. Po srčnem aplavzu so k nam pristopili številni gledalci in zadržale smo se v prijetnem pogovoru. Vsi so bili veseli, da smo prišle z Reke in jim prinesle tako živ slovenski jezik in zanimivo igro. Veliko veselje so pokazali še zlasti tisti, ki so prej živeli ali službovali na Reki. Veselo druženje smo nadaljevali s pesmijo in nazdravili našemu prisrčnemu srečanju. Za nastop sta zaslužni tudi predstavnici DSO Katja Boštjančič in Nadja Vidmar. Obe se zavedata pomena naše velike želje po ohranitvi slovenskega kulturnega izročila in stika z državo matične kulture. Poslovile smo se v veselju in s ponosom, da so nas povabili in da je bil nastop uspešen. To nam je spodbuda tudi za v prihodnje, za nove odrske predstavitve. | Gloria Segnan idr.

Z veselega nastopa.
Arhiv skupine.

12. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Sanjarjenja, razstava društva *Plavo svetlo*

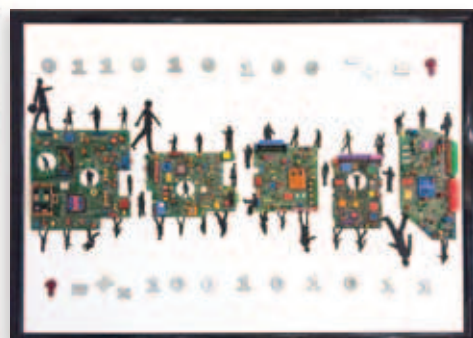
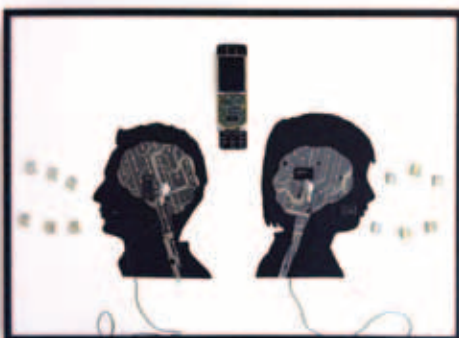
KPD Bazovica je letos že sedmič gostilo reško likovno skupino društva železničarjev *Plavo svetlo*. V njej delujejo zaposleni v Hrvaških železnicah in njihovi upokojenci, povezuje pa člane po vsem Hrvaškem, od Zagreba, Velike Gorice, Jastrebarskega, Samoborja, Siska, Koprivnice in Varaždina do Otoka pri Vinkovcih, Osijeka, Knina, Splita in Reke.

Likovna razstava del ljubiteljskih slikarjev te skupine je znova navdušila navzoče na odprtju in tudi številne poznejše obiskovalce. O delovanju skupine, ustanovljene leta 1997, je na odprtju spregovoril Josip Mušanović, ki je tudi njen umetniški vodja.

Člani skupine so svoje ustvarjanje tokrat predstavili v različnih tehnikah in tudi z instalacijami. Na letošnji razstavi so sodelovali Pauli Babić, Marija Kristina Božičević, Marija Jambrović, Viviana Martinić, Barbara Sušanj in Josip Mušanović.

| Marjana Mirković

Deli Josipa Mušanovića.
Foto: Marjana Mirković

14. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Češko-slovenski večer

KPD Bazovica je v okviru sodelovanja s kulturnimi društvi narodnih manjšin na Reki gostila folklorno skupino *Dospjeli* (Odrasli), ki deluje v društvu Češka beseda. Gostje so skupaj s folklorno skupino KPD Bazovica v nabito polni dvorani Slovenskega doma pripravili lep večer plesa in glasbe, za katerega sta zaslužni pobudnici, Mirjana Dvorny in Nataša Grlica.

S spletom slavonskih plesov so ga napovedali plesalci KPD Bazovica in reškega tamburaškega orkestra, ki ga vodi Milan Alavanja. Na odru so se zavrteli tudi pozneje, v spleth istrskih in slovenskih plesov ter ob glasbeni spremljavi Ivana Simiča na harmoniki in Ivana Hareja na kontrabasu. Nastop so tudi tokrat popestrili s petjem, solistka je bila Marcela Vuković.

Folklorna skupina odraslih iz društva Češka beseda pa je, menjaje se na odru z gostitelji, najprej predstavila plesa *Halouka* in *Zamilovani*, zatem *Lou lou* in *Menuet* ter na koncu še plesa *Hospudka* in *Kukačka*. Večer je povezoval koordinator kulturnih de-

Nastop gostov za vso pohvalo.
Arhiv KPD Bazovica.

Češka narodna manjšina na Hrvaškem

Kot je zapisano na spletni strani češkega veleposlaništva na Hrvaškem, se je priseljevanje iz Češke na podeželje v Slavoniji, Posavini in osrednji Hrvaški začelo že ob koncu osemnajstega stoletja. Prvo društvo Češka beseda je bilo na območju današnje Hrvaške ustanovljeno leta 1874 v Zagrebu, zatem leta 1899 tudi v Dubrovniku, sledila pa je še vrsta drugih, predvsem v okolici Daruvarja, kjer strnjeno živi večina Čehov na Hrvaškem. Dovolj zgovoren je denimo podatek, da je v Daruvarju, mestu z največjim številom pripadnikov češke manjšine, leta 2011 živelo 2.485 Čehov oziroma dobra petina celotnega prebivalstva mesta, v bližnji občini Končenice, kjer tradicionalno prebivajo, pa so Čehi tvorili skoraj polovico (47%) prebivalstva. Po podatkih ljudskega štetja iz leta 2011 na Hrvaškem živi 9.641 pripadnikov češke narodne manjšine, organizirane v društvih in manjšinski samoupravi. V tej deluje enajst svetov, trije na občinski, po štirje pa na mestni in županijski ravni (v Zagrebu ter Požeško-slavonski, Siško-moslavinski in Bjelovarsko-bilogorski županiji, kjer jih živi večina, 6.287). Imajo še deset predstavnikov češke narodne manjšine, med drugim tudi v Primorsko-goranski županiji, kjer živi 198 pripadnikov češke manjšine, ki jih v tem mandatu (2015–2019) zastopa predstav-

javnosti KPD Bazovica Vitomir Vitaz in poleg domače folklorne skupine, ki jo vodi Nataša Grlica, obiskovalcem predstavil predvsem goste: društvo Češka beseda, edino češko društvo na obali, ki deluje od leta 1994 in v okviru krovne organizacije Zveze Čehov s sedežem v Daruvarju. Njihova folklorna skupina *Dospjeli* je bila ustanovljena prva, v njej pa deluje pet zakonskih parov, ki nastopajo že enaindvajset let! Češka beseda na Reki ima od leta 2009 svoje prostore v lastnem, novem poslopiju, Češkem domu T. G. Masaryka, v katerem poteka živahna kulturna dejavnost: delujejo kar tri folklorne skupine, ljubiteljsko in lutkovno gledališče, pevski zbor in knjižnica, dom pa gosti tudi predavanja, različna srečanja, mednarodne festivale in poletne šole ter deluje kot hostel. V domu seveda potekajo tečajji češkega jezika, ki se na Reki poučuje tudi na osnovni šoli Podmurvice v okviru manjšinske zakonodaje kot izbirni predmet po modelu C. ■ Marjana Mirković

nica Snježana Herceg (prejšnji, večkratni predstavnik, Antun Toni *ehák*, je zavzeto sodeloval tudi v manjšinskih pobudah PGŽ, tokrat pa smo ga imeli priložnost videti tudi na odru), v Mestu Reka pa 108 svojih rojakov predstavlja Vladimira Marinković.

Češka narodna manjšina je zelo dobro organizirana, v okviru krovne organizacije Zveze Čehov (ustanovljene leta 1921) na Hrvaškem danes deluje enaintrideset društev Češka beseda, ki z vrsto folklornih, pevskih, glasbenih ali likovnih in drugih skupin uspešno ohranjajo svojo kulturo. Zveza Čehov ima tudi lastno založniško hišo *Jednota*, ki izdaja časopise, revije in knjige. Zelo pomembno je tudi poučevanje češkega jezika in izobraževanje v vrtcih in šolah, med temi je tudi OŠ Podmurvice na Reki, kjer pouk poteka po modelu C.

16. maj, Reka, Slovenski dom KPD Bazovica

Niti tat ne more pošteno krasti

Dramska skupina je s komedijo *Niti tat ne more pošteno krasti* na besedilo Daria Foja in v režiji Serda Dlačiča znova nasmejala občinstvo v dvorani Slovenskega doma, nastop pa uspešno ponovila tudi na poznejšem gostovanju v Bosni in Hercegovini.

Iz predstave. Foto: Istog Žorž

Niti tat ne more pošteno krasti

Sarajevo vselej zanimivo. Foto: Milan Grlica

Zelo nas je razveselilo letošnje vabilo na gostovanje, ki so ga poslali rojaki iz Sarajeva, še preden smo bili dokončno uigrani za komedijo naše dramske skupine. Minila so namreč že štiri leta od našega zadnjega obiska Sarajeva.

Končno smo dočakali težko pričakovani dan in se v petek, 3. junija, izpred KPD Bazovica odpravili na pot v zgodnjih jutranjih urah, saj smo imeli pred seboj kar dolgo pot. Organizator potovanja je bil nekdanji predsednik društva Milan Grlica in kot po navadi je zelo natančno načrtoval urnik poti in postankov, česar smo se poskušali držati.

Prvič smo se ustavili takoj za Zagrebom na počivališču Ježevo. Kratek sprehod, kavica, klepet... in počasi naprej. Naslednji odmor je bil v Slavonskem Brodu, kjer smo si privoščili malo daljši počitek in dobro kosilo. Sledil je mejni prehod. Večjih težav nismo imeli, le nekoliko dlje smo morali čakati, saj smo s seboj imeli spisek opreme s potrdilom ATA karnet. Kaj kmalu smo zadovoljno vstopili v Bosno in Hercegovino. Prvi »bosanski« postanek smo opravili v obcestni restavraciji in si kot zjutraj privoščili kratek sprehod, kavico, klepet... ter se počasi odpravili proti Kaknju. Tam smo se ustavili zaradi obiska pokopališča, kjer počivata naša rojaka in

prijatelja, večletni predsednik tamkajšnjega društva Jožef Špringer in nedavno preminuli Stjepan Ivić - Pepan. V imenu KPD Bazovica se je spominu na pokojna poklonilo več naših članov, ki so ju dobro poznali in jima na grobova položilo slovenski spominski venec. Preostali del članstva dramske skupine se je med tem časom sprehodil po Kaknju in si ogledal mestece.

Po dobri uri vožnje od Kaknja smo prispeli v srce Sarajeva. Namestili smo se v lepem manjšem hotelu in takoj oddirjali proti staremu jedru, znameniti Baščaršiji, ki je bila k sreči zelo blizu. Kolektivno se nam je seveda mudilo na pokušino slastnih čevapčičev. Najbolj lačni so šli naprej razvajati svoje brbončice in si privoščili še razne pite, ki jim ni para, nekateri kakšno slaščico, nekaj pa jih je odšlo na sprehod. Za konec smo se vsi zbrali v mogočni pivnici nedaleč od našega hotela in od tam odšli na počitek.

V soboto po zajtrku smo znova imeli nekaj časa za sprehod po mestu, zatem pa smo imeli organizirano kosilo, na katero so nas povabili gostitelji. Restavracija stoji zelo blizu Frančiškanskega mednarodnega študentskega centra (FMSC), kjer je bila zvečer naša predstava. Po kosilu smo takoj začeli priprave. Vnos kulis, tehnike in rekvizitov. Postavitev scene in tehnike. Vaja. Pred predstavo smo imeli še nekaj časa za koncentracijo ob kavici in končno smo dočakali začetek. Dvorana žal ni bila polna, čeprav so si z majhnim avtobusom predstavo prišli ogledat tudi rojaki iz Kaknja. Gledalci so bili na splošnem po naši oceni odlični, lepo so spremljali predstavo in se iz srca nasmejali. Z uprizoritvijo smo vsi bili zadovoljni, tako občinstvo kot organizatorji pa tudi mi, igralci. Ob koncu smo si še protokolarno izrekli tople besede zahvale in si izmenjali spominska darila. Potrditev, da je predstava dobra, razumljiva in smešna, sem dobil tudi ob kratkem dogodku, ko smo spravljali opremo v avtobus in me je ustavil starejši par. Nekako takole sta dejala: »Stanujeva tule v bližini. Čeprav ne razumeva slovensko, nama je bilo vse jasno in od srca sva se nasmejala. Upava, da boste spet prišli!« Ko smo vse pospravili, smo se napotili v prostore Slovenskega društva Cankar, kjer so nas pričakali veseli in gostoljubni gostitelji. Ob prigrizku in pogovoru smo tudi zapeli in skupaj preživeli nekaj lepih in veselih uric. Po prihodu v hotel so se najpogumnejši še enkrat odpravili v pivnico, preostali pa na zaslužen počitek.

Nedelja. Najprej zajtrk in takoj zatem skok v avtobus in proti domu. Postanek na poti, krajši sprehod, kavica, klepet ... in počasi smo nadaljevali pot do meje. Tam smo zaradi administracije znova zapravili nekoliko več časa, kot smo si želeli. Še kosilo v Vrbovcu in prihod domov na Reko. V društvo smo s skupnimi močmi iz avtobusa odnesli vso opremo in se odpravili vsak svojo pot, z lepimi spomini in polnejši za še eno uspešno gostovanje in lepo doživetje.

Izjemno hvaležni smo gostiteljem za povabilo in vse, kar so nam privoščili. Zahvala gre tudi vodji dramske skupine Milanu Grlici za organizacijo in natančno načrtovano potovanje ter vsem sodelujočim.

Člani dramske skupine se že veselimo naslednjega gostovanja, kjerkoli že bo, saj nam je zmeraj izjemno lepo. **■ Vitomir Vitaz**

Iz SKD Cankar:
Komedija Niti tat
ne more pošteno
krasti v FMSC
Sarajevo

Gostili smo
dramsko skupino
KPD Bazovica z
Reke in skupaj
organizirali njihov
nastop z uprizor-
tivijo komedije Niti
tat ne more
pošteno krasti.
Lepo je bilo znova
srečati stare
prijatelje, še bolj
pa nas je razveseli-
la napoved
gledališke predsta-
ve, saj že leta ni
bilo kaj podobnega
na programu naših
rednih aktivnosti.
Predstavo so si
poleg naših članov
prišli ogledat tudi
člani slovenskega
društva iz Kaknja
in predstavniki
slovenskega
veleposlaništva v
Sarajevu. Po
predstavi smo
nadaljevali
druženje v prostori-
h našega druš-
tva. Več: <http://www.skdcankar.ba/novostibhs.html>

11.–12. junij, Monošter, Madžarska

Lipafest

Naša folklorna skupina (FS) je letos sodelovala na prireditvi Lipafest, 1. mednarodnem festivalu plesa v Monoštru na Madžarskem. Organizator dogajanja je nam že znana Zveza Slovencev na Madžarskem iz Monoštra (Szentgottard). Pred dvema letoma, aprila 2014, smo naše dejavnosti folklore, zboru in drame že predstavili rojakom v Porabju.

Festival Lipafest se je začel ob 16. uri s sprevedom vseh nastopajočih skupin v narodnih nošah skozi mesto. S pesmijo in zvoki nekaj harmonik smo navdušili prebivalce. Program se je nadaljeval v prepolnem šotoru na dvorišču Slovenskega doma v Monoštru. Nastopili so gostitelji z več točkami plesne in pevske skupine iz Gornjega Senika, dve madžarski skupini sodobnega plesa, potem gostje iz Slovenije, ženska pevska in folklorna skupina Stuleti iz Trsta in plesni studio Moj korak iz Ljubljane. Naša FS se je predstavila predvsem s slovenskim ljudskim plesom, venčkom gorenjskih in prekmurskih plesov v dveh točkah in ob spremljavi harmonikarja Ivana Simiča. Potem smo navzoče razveselili še s slavonskim plesom v koreografiji Gabrijela Funarića in ob spremljavi treh mladih tamburašev reškega kulturno-umetniškega društva *Željezničar*.

Uspešno gostovanje v Porabju.
Arhiv KPD Bazovica.

Biserka Bajzek, sekretarka v Zvezi Slovencev na Madžarskem

Izhajam iz slovenske družine, živim na Gornjem Seniku. Osnove maternega jezika sem usvojila v družini, iz katere prinašam ljubezen do slovenske kulture ter skrb zanjo. V srednji šoli sem leta 1990 postala članica Mešanega pevskega zboru Avgust Pavel in odrasle folklorne skupine Gornji Senik, pri kateri šesto leto delam tudi kot mentorica. Pomembno se mi zdi, da se spoznavanje slovenske kulture začne že v otroštvu, tako da sem bila dve leti mentorica otroške folklorne skupine na Gornjem Seniku. Bila sem članica gledališke skupine Nindrik-indrik in dve leti predsednica Društva mladih Slovencev na Madžarskem.

Leta 2003 sem diplomirala na Visoki šoli Daniela Berzsényija iz slovenskega jezika in književnosti. Junija 2004 sem postala referentka v Zvezi Slovencev na Madžarskem, od leta 2012 pa sem sekretarka te organizacije. S svojim delom pomagam tukaj živečim Slovincem pri kulturnem življenju.

Od leta 2009 sem članica uredniškega odbora letopisa Porabski koledar.

Za konec festivala nas je organizator navdušil z odličnim izborom zabave in družjenja po 20. uri, s koncertom skupine Kontrabant. Pod šotorom so nastopajoči, gostitelji in obiskovalci vsi skupaj plesali in peli, medtem ko je zunaj močno deževalo, se bliskalo in grmelno. Veselje je trajalo do poznih ur.

Prijazni gostitelji so za naslednji dan načrtovali ogled Porabja. Žal zaradi slabega vremena nismo obiskali njihovega Malega Triglava. Uganko, kaj in kje je Mali Triglav v Porabju, bomo, upajmo, izvedeli drugič. Med prijaznimi člani Zveze Slovencev se je posebej potrudila gospa Biserka Bajzek in ogledali smo si stalno etnološko razstavo v muzeju Avgusta Pavla in Monošter ter imeli čas tudi za pijačo, nakup dobrega vina ali spominkov. Gospa Biserka je bila prava gostiteljica, potrpežljivo je odgovarjala na naša vprašanja in bila z nami vse od prihoda v Hotel Lipa pa do odhoda. Veselimo se naslednjega srečanja na Reki in se ji zahvaljujemo tudi za prijazen odziv na našo prošnjo, da se na kratko predstavi v Sopotjih.

Potovanje smo nadaljevali v popoldanskih urah čez Slovenijo. Prvi postanek je bil v daleč znanih Trojanah. Poleg osvežitve smo večinoma uživali v izvrstnih sladicah, krofih, prekmurski gibanici, orehovi in rožičevi potici ... V avtobusu je dišalo po vseh naštetih dobrotah, ker je brez takega spominčka škoda priti domov. Drugi postanek v Ilirski Bistrici je bil zaznamovan s predobrim sladoledom iz majhne, skromne slaščičarne.

Za odlično organizirano potovanje in nastop folklorne skupine sta zaslužna Nataša in Milan Grlica. Zadovoljni in v dobrem razpoloženju smo pripotovali na Reko.

Slavica Bačić Vuković

Zveza Slovencev na Madžarskem: 25 let delovanja

Zveza Slovencev na Madžarskem (ZSM) je bila ustanovljena oktobra 1990 z izstopom iz Demokratične zveze Južnih Slovanov (skupne organizacije Hrvatov, Srbov in Slovencev na Madžarskem). Poseben meddržavni Sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenski narodni manjšini na Madžarskem in madžarski narodni skupnosti v Sloveniji obe državi zavezuje k skrbi za ohranitev identitete obeh narodnih skupnosti, šolanje v maternem jeziku ter kulturno in informativno dejavnost.

V okviru zveze deluje vrsta kulturnih skupin, tudi otroških, potekajo različna srečanja, jezikovni tabori, mednarodna likovna kolonija, gledališke predstave, bralna značka, delavnice za ohranitev tradicije na področju obrti in kulinarike... Posebej velja omeniti napredek v šolstvu, z uvedbo dvojezičnega pouka na OŠ v Gornjem Seniku in Števanovcih. ZSM pa med drugim skrbi tudi za bogoslužje v slovenskem jeziku, ki poteka na Gornjem in Dolnjem Seniku ter v Sakalovcih in Števanovcih.

Od leta 1991 redno izhaja časopis Porabje v porabskem narečju in knjižnem jeziku. Leta 2000 so porabski Slovenci dobili radijsko postajo Monošter v slovenščini, v zadnjih letih pa tudi narodnostne televizijske oddaje na programu TV Budimpešta, Slovenski utrinki. V okviru bogate založniške dejavnosti ob koncu leta izide tudi Slovenski koledar – letopis Slovencev na Madžarskem.

Na področju gospodarstva deluje Razvojna agencija Slovenska krajina, ki pripravlja in usklajuje projekte na območju Porabja. Več: www.zveza.hu | Marjana Mirković

16. junij, Slovenski dom KPD Bazovica 10 x 2, razstava fotografij

Fotografska skupina KPD Bazovica je na ogled postavila nov izbor iz svojega izjemno bogatega arhiva.

Tokrat se je predstavilo deset članov – Đilio Arbula, Milena Arbula, Mirjana Brumnjak, Dubravka Dijanić, Jasmina Dlačić, Andrej Hromin, Anita Hromin, Dionis Jurić, Darko Mohar in Ira Petris –, vsak s po dvema fotografijama, kar je dalo tudi ime razstave. O skupini je na kratko spregovorila vodja Anita Hromin, številne obiskovalce pa je s priložnostnim nastopom zatem razveselila glasbena skupina društva. Vodi jo Ivan Ha-

rej, solistka na nastopu je bila Zdenka Kallan Verbanac, v skupini pa sodelujeta tudi dva izmed avtorjev razstavljenih fotografij, Dionis Jurić in Dubravka Dijanić. | Marjana Mirković

Zadovoljni z razstavo.
Foto: Anita Hromin

21. junij, Šentvid pri Stični Tabor slovenskih pevskih zborov

Na predvečer tabora je naš zbor nastopil na reviji devetih zamejskih pevskih zborov, kjer se srečamo s svojimi pevskimi prijatelji iz bližnjih in daljnih krajev in predstavimo svoje delovanje. Zapeli smo slavnostno pesem naše Primorsko-goranske županije Zavičajju, tebi, planinsko V Tamar in na koncu vesele Žabe. Občinstvo je z

navdušenim aplavzom nagradilo naše ubrano petje. Predstavili pa smo tudi svoje nove obleke, v katerih prevladuje modra barva. Po nastopu zaradi slabega vremena ni bilo običajnega ognjemeta, smo pa zato v telovadnici, kot po navadi v prijetni družbi, ob prigrizku in dobri kapljici, zapeli in se poveselili pozno v noč.

»Jaz sem si pa nekaj zmislu« je bil moto letošnjega 47. tabora slovenskih pevskih zborov. Za ta praznik slovenskega petja se vsako leto posebej skrbno pripravimo, letos pa je bilo to še zahtevnejše, saj je osrednja prireditev dobila novo, bolj dinamično obliko. Jutranja generalka je kot vedno posebno doživetje, kjer se v delovnem in veselem vzdušju, ki ga ustvari »naš« zborovodja Igor Švara, pripravimo na popoldanski nastop, ki ga spremlja vsa Slovenija.

V veselem sprevodu smo prišli na svoja mesta in osrednja prireditev s TV prenosom se je lahko začela. Zgodbo o navadah vasovanja fantov pri dekletih so v tekočem igrokazu predstavili v narodne noše oblečeni igralci, policijska pihalna godba, otroški zbor in glasovi več tisoč pevcev. Brez večjih spodrseljavev smo izpeljali spored do konca in si zadovoljni oddahnili, ko so TV-kamere ugasnile.

Že precej izdelani in lačni smo komaj dočakali tradicionalno kosilo, kjer smo po okrepitvi še malo zapeli, nato pa nadaljevali pot proti domu. | Zvonimir Stipetić

V sprevodu. Foto: Anita Hromin

25. junij, Planinski dom Poklon, Učka

Dionis Jurić, razstava fotografij

Večletni član KPD Bazovica, aktivni član planinske, fotografske in glasbene skupine, sicer izredni profesor na katedri za trgovsko pravo in pravo družb, Dionis Jurić, je tudi član planinskega društva Opatija. V planinskem domu tega društva, na Poklonu na Učki, se je tokrat predstavil s svojo tretjo samostojno razstavo fotografij, posnetih predvsem na planinskih poteh in izletih v prostem času.

V domu na Poklonu sicer pogosto potekajo različni dogodki, razstave in večeri, organizirani tudi v sodelovanju s KPD Bazovica in zlasti njeno planinsko skupino. Poleg Dionisa Jurića namreč planince obeh skupin tako ali drugače povezuje tudi dolgoletna članica (večletna tajnica in tudi predsednica) PD Opatija, Mirjana Brumnjak, že dolgo tudi aktivna planinka in edina vodnica v KPD Bazovica. ■ Marjana Mirković

Katalog razstave oblikoval Andrej Hromin

25. junij

Obisk pri Društvu Slovencev Triglav v Banjaluki

Pi rojakih v Banjaluki.
Foto: Anita Hromin

Letošnji obisk slovenskih društev v sosednjih državah smo namenili Društvu Slovencev Triglav v Banjaluki. Priprave so trajale od lanske jeseni. Po večkratnih spremembah programa obiska smo se dogovorili, da se udeležimo njihove osrednje prireditve, sedmega Slovenskega dne v Slatini, na sam dan slovenske državnosti 25. junija. Na proslavi naj bi nastopil pevski zbor z dvema pesmima in folklorna skupina z dvema plesoma.

Na pot smo krenili v petek, dan pred praznikom. Udobna vožnja po avtocesti je hitro minila in kmalu smo prispeli v Banjaluko, tam pa so nas ljubezni gostitelji namestili v dveh hotelih. Po kratkem počitku smo se zbrali in odšli na pozno kosilo v restavracijo ob reki Vrbas. Pogostitev je bila zelo obilna in okusna, zato smo se zadovoljni odpravili do Banskega Dvora v središču mesta, kjer smo se udeležili odprtja razstave umetniških fotografij društva Janez Puhar iz Novega mesta. Navzoče sta pozdravila predsednica društva Triglav Marija Grbić in slovenski veleposlanik v BiH Iztok Grmek.

Drugo jutro smo se po zajtrku odpravili na pot v Slatino, kjer je bila osrednja prireditev. Spotoma smo si iz avtobusa ogledali Banjaluko, ki je zelo lepo mesto s številnimi znamenitostmi in bogato zgodovino. Pot nas je naprej vodila do samostana Marija Zvezda, ki so ga ustanovili redovniki trapisti in je odigral zelo pomembno vlogo v gospodarski in kulturni preteklosti banjaluškega kraja. Prijazni redovnik nam je razkazal poslopje samostana s cerkvijo in muzejem, veliko nam je povedal o dejavnosti menihov v zadnjih 150 letih, ko jih je tam bilo tudi 200, danes pa sta ostala le dva. Na koncu ogleda samostana smo si kupili kolot pravega sira trapista in pohiteli do Slatine.

Slatina pri Banjaluki je posebna po tem, da so se vanjo v strahu pred italijanskim fašizmom in asimilacijo na začetku 20. stoletja naselili številni Slovenci. Lepemu topliškem kraju so skozi stoletje dali svoj prispevek in pečat. Zato v Slatini Društvo Slovencev Triglav iz Banjaluke vsako leto priredi Slovenski dan, tokrat že sedmega po vrsti. Proslava se je začela z mimohodom vseh udeležencev po glavni cesti skozi vas in po parku topliškega turističnega kompleksa. Ob cesti so sprevid kljub hudi vročini pozdravljali radovedni vaščani.

Po slavnostnih govorih slovenskega veleposlanika ter predstavnikov lokalnih oblasti in gostiteljskega društva se je začel kulturni spored. Prvi je nastopil mešani pevski zbor Davorin Jenko Društva Slovencev Triglav, za njim pa folklorna skupina KPD Bazovica z gorenjskim in prekmurskim plesom. Mešani zbor KPD Bazovica je nato zapel svojo pesem Bazovica in *Zavičajju, tebi*. Spored je sklenila zelo številna otroška folklorna skupina društva Triglav, ki je zaplesala venček slovenskih narodnih plesov, navzoči pa so mlade plesalce nagradili z burnim aplavzom.

Potem so naši gostitelji mize napolnili z domačimi jedmi in pijačo, za zabavo pa je poskrbel glasbeni sestav iz Novega mesta, ki je k plesu privabil številne obiskovalce. Veselo druženje bi prav gotovo še dolgo trajalo, če se ne bi začeli približevati grozeči črni oblaki. V naglici smo tik pred nevihto ušli v avtobus in se odpravili proti domu. Neurje nas je spremljalo vse do hrvaške meje. Utруjeni in polni lepih vtisov smo srečno prišli domov ter s tem končali sezono pred počitnicami. Za jesen pa že pripravljamo gostovanje banjaluških Slovencev pri nas na Reki. ■ Zvonimir Stipetić

30. junij–2. julij, Državni zbor RS, Ljubljana

Vseslovensko srečanje

16. vseslovensko srečanje z naslovom Praznujmo s slovensko domovino je potekalo 30. junija in proslavilo tudi 25. obletnico samostojnosti slovenske države. Zbrane udeležence so uvodoma pozdravili predsednik Državnega zbora Republike Slovenije (DZ RS), dr. Milan Brglez, minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc, in predsednik Komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, Ivan Hršak.

Prispevke v podporo slovenski domovini so podali vabljeni uvodni govorniki. V poznejši razpravi so med drugimi sodelovale tudi Jelena Malnar, nekdanja podpredsednica društva Gorski kotar, s prispevkom Četrto stoletje povezovanja Slovencev po svetu, ter v imenu KPD Bazovica podpredsednica Jasmina Dlačič in tajnica Eva Ciglar, ki sta priložnostno predstavi-

NASLOV???

V naslednjih dneh je sledila še vrsta dogodkov: predsednik RS Borut Pahor je v luči praznovanj 25. obletnice samostojnosti RS 1. julija gostil sprejem za člane Sveta Vlade RS za Slovence v zamejstvu in člane Sveta Vlade RS za Slovence po svetu. Kot član prvega se ga je udeležil tudi predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc. V počastitev jubileja je potekala tudi skupna slavnostna seja obeh svetov, ki jo je 2. julija vodil

tev poimenovali z naslovom Vse najboljše, dragi državici.

Vseslovensko srečanje v parlamentu je spremljal tudi glasbeni program, nastopila je mezzosopranistka Bernarda Fink Inzko ob spremljavi pianista Vladimirja Mlinarića.

Po celodnevem programu so bili udeleženci povabljeni še v Narodno in univerzitetno knjižnico (NUK). Z razstavo z naslovom V obljubljeni deželo: Slovenke v Ameriki se je v NUK-u uradno začelo tudi srečanje Dobrodošli doma 2016 (več: www.dz-rs.si).

Eva Ciglar in Jasmina Dlačič.
Arhiv KPD Bazovica.

predsednik Vlade RS dr. Miro Cerar in se ob tej priložnosti zahvalil rojakom za pomoč in podporo pri osamosvajanju ter poudaril pomen njihovega delovanja danes.

Predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Trsta Rudi Pavšič, ki je tudi predsednik koordinacije SLOMAK, je ob tej priložnosti med drugim opozoril na nepoznavanje zamejskega prostora v Sloveniji in svoje želje strnil v poziv pristojnim: *Več Slovenije v zamejstvu in več zamejstva v Sloveniji*.

Z bogatim programom in dobro udeležbo pa se je izteklo tudi letošnje, šesto tradicionalno srečanje rojakov z vsega sveta, Dobrodošli doma. Več: www.dobrodoslidoma.si | Marjana Mirković

8.–9. julij, Monošter, Madžarska

Povezovanje mladih iz Slovenije in zamejstva

Mednarodno konferenco Povezujemo je organiziral Mladinski svet Slovenije (MSS) v sodelovanju z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS). Potekala je v hotelu Lipa, kjer ima sedež Zveza Slovencev na Madžarskem in kjer so pred nedavnim ustanovili mladinsko organizacijo. Z Reke smo se konference udeležile Ivona Novaković (vodja mladinske skupine KPD Bazovica), Natali Iskra (v imenu društva EU korak) in Eva Ciglar (tajnica KPD Bazovica). Namen konference je bil ohranjanje narodne, kulturne in jezikovne identitete ter spoznavanje in navezovanje konstruktivnih stikov ter trajnih vezi med tistimi mladimi Slovenci, ki živijo in so aktivni v Avstriji, na Madžarskem, Hrvaškem, v Italiji in Sloveniji. Konference se je lahko udeležilo 35 mla-

dih (med 18. in 30. letom), predstavnikov društev in mladinskih organizacij, pa tudi posameznikov, ki jih tovrstno povezovanje zanima ali jim koristi pri udejstvovanju na kulturnem, gospodarskem in izobraževalnem področju, pri prostovoljnem delu itn. Žal se je kvota udeležencev kljub brezplačni udeležbi in precej dobri promociji zapolnila le do polovice. Res pa je, da je bila letos organizirana prvič in se je izkazala kot dobra praksa, zato upamo in si želimo, da preide v tradicijo. Program konference je bil

Poučno in zabavno srečanje.
Arhiv KPD Bazovica.

zasnovan s poudarkom na aktivnem sodelovanju vseh udeležencev v vseh segmentih dobro načrtovanih aktivnosti, ki smo jih sooblikovali in izvajali udeleženci. Potek konference so vsebinsko usmerjali trije trenerji Bazena MSS, izvajalci izobraževanj zunaj šolskega sistema, ki so z metodami neformalnega izobraževanja uspešno spodbujali našo motivacijo. Prvi dan je konferenca potekala v treh modulih. Pri prvem smo se med seboj spoznali, v drugem odkrivali skupne izzive mladih iz zamejstva in Slovenije ter težave, s katerimi se spoprijemajo pri svojem delu, ob tem pa ugotavljali razlike in podobnosti, iskali skupne rešitve, si dajali nasvete in ideje ter izmenjevali izkušnje. Na podlagi tega so se oblikovale tri mešane skupine: dve sta imeli nalogo pripraviti konkretna projektna predloga za prijavo na razpis Erasmus+ oz. na podobne razpise, tretja skupina pa se je ukvarjala s pripravo priporočil, ki bodo naslovljena na USZS ali druge pristojne ustanove, ki lahko vplivajo na izboljšanje položaja mladih. V tretjem modulu smo nadaljevali in dokončevali delo. Ob

koncu dne nas je obiskal minister Gorazd Žmavc, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, s katerim smo odprli sproščeno razpravo in ugotovili, da je mladim zelo naklonjen, ob tem pa opozarja na evropska sredstva, ki naj bi se v prihodnjem letu namenila predvsem projektom povezovanja in izobraževanja mladih. Drugi dan je vsaka skupina dokončala in predstavila svoje delo, prav tako pa smo dopolnili ideje za priporočila. Sledila je še ocena aktivnosti s konstruktivnimi kritikami za nadgradnjo, analiza rezultatov, ugotovitev, idej in predlogov. Poučno, zabavno in uporabno konferenco smo končali s skupnim kosilom in se s krasnimi vtisi odpravili na pot proti domu. | Eva Ciglar

15. julij

Pot v Ljubljano poglobila znanje o prestolnici Slovenije

Skupina za raziskavo slovenskega kulturnega izročila je obiskala Ljubljano. Vsako novo srečanje nas znova preseneti, in čeprav smo mesto že obiskale, nas spet vabi, da ga podrobneje raziščemo in odkrijemo še kaj novega. Tokrat nas je zelo zanimala starodavna Emona. Iz avtobusa, s katerim smo se pripeljale v Ljubljano, smo se veselo napotile proti Tromostovju. Že od daleč smo slišale slovensko pesem. Prav pod Prešernovim spomenikom smo zagledale mlade ljudi, potomce Slovencev iz Argentine. Kot stari prijatelji smo skupaj z njimi zapele, si izmenjale naslove in se za spomin še fotografirale.

Naprej smo odšle proti stolnici in tržnici. Našo pozornost je privabila gostilnica, znana po kranjskih klobasah. Tu smo spile kavico in še enkrat pregledale naš raziskovalni načrt Ljubljane. Ko se nam je s kolesom približal, smo prepoznale in pozdravile dr. Janeza Bogataja, znanega etnologa. Z veseljem smo poklepetale z njim, skoraj kot stari znanci. Kako tudi ne bi, saj ga poznamo, prebrale smo njegovo znano monografijo Slovenija praznuje. Potem smo odšle v Mestni muzej. Poudarek smo dale eksponatom, spominjajočim na Emono, ki je bila zelo razvito rimsko mesto. Hiše patricijev so bile prav razkošno urejene, imele so vodovod, kanalizacijo in centralno ogrevane prostore ter kopališča. Rimljani so znali lepo živeti. Sreča je, da so se nekatere stvari ohranile, čeprav so po padcu Rima in z njim Emone novi naseljenci

marsikaj porušili. Z zanimanjem smo si ogledale ostanke groba emonske zdravnice, kirurginje, ki je delala v Emoni v drugi polovici 1. stol. našega štetja. Zelo zanimiva je bila tudi povezava razstave z vizijo dveh pomembnih Ljubljčanov, Janeza Hribarja, znanega nekdanjega ljubljanskega župana, in pesnika Antona Aškercica. Prva sta oblikovala zamisel o ustanovitvi umetniške galerije v Ljubljani. Obisk mesta smo nadaljevale z ogledom eksponatov iz emonskega časa na prostem. Vrhunec zanimivosti je bilo zgodnjekrščansko središče s prvo krstilnico iz druge polovice četrtega stoletja.

Slišale smo in brale o znanem arhitektu Jožetu Plečniku. Prav zato nas je zelo pritegnila znamenita cerkev sv. Mihaela v Črni vasi na Ljubljanskem barju, ki je ena izmed zadnjih Plečnikovih mojstrovlin. Želele smo si jo ogledati. Tokrat nam je pomagala gospa Dragica Motik, ki je po skrbeli za vodstvo in se z župnikom dogovorila, da je samo za nas odprl cerkev in nam jo zanimivo predstavil. Cerkev ni samo biser slovenske cerkvene stavbne dediščine, narejena je iz materialov, ki izhajajo iz okolja. V arhitekturi so vidne prvine ljudskega stavbarstva. Čeprav je Plečnik razpolagal s skromnimi sredstvi, je cerkev lepo uredil in odlično umestil v okolje. Cerkev obiskujejo romarji in pogosto tudi svetovno znani arhitekti. Vse prevzete z lepoto cerkve smo se vrnile v Trnovo, v Plečnikovo okolje, in se ustavile v gostilni na bregu Ljubljanice. Tukaj bi človek lahko ves dan posedal ob kavi in v senci opazoval pokrite ladje, ki v poletnem času prevažajo radovedne turiste po zeleni reki. | Gorana Pecirep idr.

Z obiska Ljubljane.
Arhiv skupine.

IN MEMORIAM: Alojz Usenik

V domu upokojencev v Viškovem pri Reki je 12. julija v 85. letu starosti umrl legendarni reški gledališčnik Alojz Usenik, dolgoletni priljubljeni inšpicient HNK Ivana pl. Zajca in vodja dramske skupine društva Bazovica.

Gledališko pot je začel v Kopru, v Gledališču slovenskega Primorja, in ko je bilo to zaprto (1957), se je zaposlil (1958) v HNK Ivana pl. Zajca na Reki, kjer ostaja zapisan kot »dobri duh reškega teatra«. Na njegovem odru je odigral tudi vrsto manjših vlog, oktobra lani pa v posebnem programu ob 130. letnici gledališke stavbe z duhovitim oživiljanjem svojih spominov še zadnjič nasmejal občinstvo.

Alojz Usenik je bil gotovo najbolj znan rojak z Reke, na Kvarnerju, v Gorskem kotarju in širše, pri slovenskih društvih na Hrvaškem ter v Sloveniji, predvsem na Bistriškem. Kot vsestranski gledališčnik in zanesenjaški ljubitelj odra in slovenske besede je bil zaslužen za dolgoletno in uspešno dejavnost dramske skupine društva Bazovica. Bil je igralec, režiser, organizator in njen vodja, zaslužen za stotine nastopov, uprizoritev in gostovanj po nekdanji skupni državi, v Sloveniji, zamejstvu in tudi tujini. Za svoje delovanje je prejel več hrvaških in slovenskih priznanj in nagrad, leta 2003 tudi Severjevo nagrado, prvič podeljeno v zamejstvo.

Društvo se mu je leta 2012 zahvalilo z izdajo monografije avtoric Barbare in Kri-

stine Riman z naslovom, ki ga lepo opisuje – En človek, celo gledališče. O njem je bil leta 2013 posnet tudi dokumentarni film *Lojzov teater*, ob odprtju istoimenskega poletnega gledališča na prostem v njegovi rojstni Krvavi peči na Dolenjskem. Njegovo osebnost in neutrudno gledališko dejavnost je večkrat obširno predstavil reški dnevnik *Novi list*, nazadnje 14. julija z nekrologom *Resnični »dobri duh reškega teatra«* in 31. julija v prilogi *Primorski Novi list* z naslovom *Lojze je bil duša predstave*.

Od Alojza Usenika smo se rojaki poslovili na reškem pokopališču Kozala 15. julija, s pesmijo mešanega pevskega zbora in poslovilnimi besedami predsednika KPD Bazovica Zvonimirja Stipetića, reško gledališče HNK Ivana pl. Zajca pa z nekrologom na spletni strani, z naslovom *Adio, dragi naš Lojze ...*

Alojz Usenik.
Foto: Istog Žorž

Poslovilne besede je v imenu KPD Bazovica izrekel predsednik Zvonimir Stipetić:

Dragi naš Lojze,

prehitro je prišel trenutek, ko se moramo posloviti od vas. Niti na misel nam ni prišlo, da se tako kmalu bliža slovo, saj smo še pred kratkim skupaj potovali, sedeli pri isti mizi in se pogovarjali.

Težko in žalostno dolžnost imam, da vam v imenu Slovenskega doma Bazovica in osebno rečem nekaj besed ob slovesu na vaši zadnji poti, na poti v večnost. Ni vas več med nami in spet smo se zbrali, vaši rojaki in prijatelji, da se poslovimo ob tem, vedno prehitrem odhodu.

Rojeni ste bili leta 1932 v Krvavi Peči. Od tam so vas poti usode odpeljale v gledališki svet, ki ste mu ostali zvesti vse do konca. Leta 1958 ste prišli na Reko, se zaposlili v gledališču, v sedemdesetih letih pa ste se nam pridružili v Slovenskem domu. Čeprav ste bili v službi zelo zaposleni, ste vedno našli čas za delovanje v društvu, predvsem v dramski skupini, ki po zaslugi vašega dela in truda uspešno deluje še danes.

Kakor v svoji službi, tako ste bili tudi pri nas vedno pripravljeni pomagati z ljubeznijo in posebno vnamo, z nasvetom in konkretnim delom. Naj se samo spomnimo vseh predstav, ki ste jih v društvu postavili in neredko v njih tudi sami igrali. Vaš prispevek k ohranjanju in negovanju slovenske besede in kulturnega izročila je neizmeren, zato bo vaše ime ostalo z velikimi zlatimi črkami zapisano v kroniki našega društva. Za te dosežke ste prejeli tudi mnogo priznanj in nagrad.

Razen udeleževanja v dramski dejavnosti sta vidva, dragi Lojze in vaša žena Rozika, tudi redno spremljala nastope drugih skupin društva ter jih bodrila ob različnih nastopih in gostovanjih. In prav zato bosta vsem ostala v trajnem spominu, ker takih, kot ste bili vi, tudi če bi želeli, ne bomo mogli pozabiti in prepričani smo, da vas bo vaše delo daleč preživele.

Dragi Lojze, ni vas več med nami. Vsi vas bomo pogrešali, posebno vaš sin Sandi in njegova družina ter številni sorodniki, ki jim v imenu društva in osebno izrekam globoko in iskreno sožalje.

Zbogom Lojze, še enkrat hvala za vse, počivajte v miru in naj vam bo lahka ta primorska hrvaška gruda.

PLANINSKA SKUPINA KPD BAZOVICA, IZLETI

23.–29. maj, Hvar: Zaključek lepega projekta

Z obiskom otoka Hvara in vzponom na Svetega Nikolo, njegov najvišji vrh, je končan projekt vzponov na najvišje vrhove petnajstih največjih jadranskih otokov. V dvanajstih letih so se planinci Bazovica in njihovi prijatelji povzpeli na Sis na Cresu, Obzovo na Krku, Osorščico na Lošinju, Kamenjak na Rabu, Svetega Vida na Pagu, Šćah na Ugljanu, Veliki Bokolj na Pašmanu, Orljak na Dugem otoku, Metlino na Kornatu, Hum na Visu, Hum na Lastovu, Vidovo goro na Braču, Kom na Korčuli, Velji grad na Mljetu in Svetega Nikolo na Hvaru. Temu je treba dodati še vzpone na Svetega Ilijo na Pelješcu ter Glavo na Golem otoku in Štandarac na Grgurju. Vsak otok je lep po svoje in obiski jadranskih otokov bodo šteli med najlepša planinska doživetja za vse člane planinske skupine Bazovica.

Letošnji obisk Hvara je trajal kar sedem dni, je bil pa vsak dan izpolnjen z bogatim programom, tako da so udeleženci lahko natančno spoznali ta biser Jadranskega morja. Planinci so obiskali mesta Drivenik na kopnem, Sućuraj, etno naselje Humac, Svirčo in Dol v notranjosti otoka, *Grapčevo špiljo*, naseljeno v neolitu, Stari grad, Sveto Nedjeljo, Jelso, Vrbosko – male Benetke s štirimi mostovi –, mesto Hvar in Paklinske otoke.

Vzpon na najvišji vrh Sveti Nikola je bil zabeljen z nevihtami in dežjem, tako da je bilo to posebno doživetje. Hudo naporen je bil tudi sedemkilometrski vroči marš do Svete Nedjelje s cerkvico nad mestom in z vzponom v jamo. Lepo obdelana polja so znak, da Hvarčani niso zapustili svoje zemlje in da so vinogradi, oljke in nasadi sivke zanje zelo pomemben vir dohodkov. Ob vrnitvi so planinci obiskali cerkev presvetega *Otkupitelja* v Otavicah, kjer je pokopan znani hrvaški kipar Ivan Meštrović, in mesto Drniš.

Na koncu projekta Najvišji vrhovi jadranskih otokov se vodja planinske skupine zahvaljuje vsem, ki so kakor koli pomagali pri izvedbi projekta ali se udeležili katerega od izletov. Na vseh izletih se ni zgodila niti ena nesreča, programi so bili izpeljani brezhibno. Obenem se vodja opravičuje za vse svoje napake, saj brez njih ni mogoče izpeljati tako velikega projekta.

Kaj pa naprej? Za prihodnje leto planinci načrtujejo številne dogodke, posvečene praznovanju petnajste obletnice skupine, sedemdesete obletnice KPD Bazovica in 110. obletnice PD Snežnik iz Ilirske Bistrice, katerega kolektivni član je skupina. V tem programu se bo našel prostor tudi za še kakšen večdnevni

obisk hribov na Hrvaškem ter obisk in skupno druženje z dragimi planinskimi prijatelji na Hrvaškem, v Sloveniji in Italiji. | Darko Mohar

Na hvarskem vrhu Sv. Nikola. Foto: Darko Mohar

Vrboska. Foto: Darko Mohar

Proti Sv. Nedjelji. Foto: Darko Mohar

Razgled s Hvara proti Korčuli. Foto: Darko Mohar

1.–3. julij: V osrčju Karavank

Tradicionalen je že izlet planinske skupine Bazovica prvi konec tedna v juliju nekam v Alpe ali Karavanke, v visoke gore. Povezano s proslavo dveh rojstnih dni je to vedno lepo doživetje. Letos so se planinci odločili za konec tedna v Valvasorjevem domu pod Stolom, z 2236 metrov najvišjim vrhom Karavank. V okolici doma je kar nekaj planin, kar omogoča lepe sprehode tudi za tiste, ki jim je po malem težko riniti višje v goro. Tako je tudi bil narejen načrt za soboto: trije najmočnejši so se, kljub nekaj oblakom in napovedi možnih neviht zgodaj zjutraj povzpeli na vrh, drugi so se spustili nekoliko nižje in se povzpeli na Ajdno, lepo razgledno točko in znano gorsko arheološko najdišče iz pozne antike. Do vrha Ajdne pripelje kratka zavarovana pot, »feratica«, ki obisku doda vsaj malo adrenalina. Pri vodji skupine je seveda zbudila spomine na njegove zlate planinske čase in geslo, *Čim hujše, tem boljše*.

V popoldanskih časih je večina obiskala pol urice hoje oddaljeno Potoško planino

(nekateri celo trikrat), edino v okolici, na kateri se še pase živina. Gostoljubni pastirski par postreže obiskovalce z različnimi dobrotami, če nič drugega, s pijačo, dobro ohlajeno v bližnjem izviru. Zvečer sta se na praznovanje rojstnih dni iz Mojstrane pripeljala tudi draga prijatelja Francka in Jože, ob živi glasbi – saj so za sosednjimi mizami slavili abrahama – pa se je tudi praznovanje rojstnih dni zavleklo globoko v noč.

Naslednje jutro je bilo megleno in deževno, kar ni pokvarilo vzdušja. Obisk Bleda in njegovih kremnih rezin je bila dobra ideja. Tudi pot proti domu se je kljub dežju srečno iztekla!

Darko Mohar

Arheološko najdišče na Ajdni.
Foto: Darko Mohar

2.–9. julij: Planinski tabor, Bohinj 2016

Planinsko društvo (PD) Snežnik iz Ilirske Bistrice že leta organizira poletni, osemdnevni planinski tabor za mlade. Letos je bil tabor organiziran v srcu Gorenjske, Laškem rovtu, nedaleč stran od Bohinjskega jezera. Tabora se je udeležilo 26 otrok, ki obiskujejo osnovno in srednjo šolo, zanje pa je skrbelo desetčlansko vodstvo tabora, na čelu z mlado organizatorico tabora Janino Ogrin in predsednico PD Snežnik Darinko Dekleva. Ker je planinska skupina KPD Bazovica del PD Snežnik, sta pri izpeljavi letošnjega tabora sodelovala in pomagala tudi dva vodnika iz vrst planinske skupine KPD Bazovica, Andrej Grlica in Mirjana Brumnjak.

Andrej je že izkušen vodnik in »tabornik«, za Mirjano pa je to bilo prvo srečanje s taborom in vsekakor nova planinska izkušnja.

Planinski tabor je zasnovan tako, da imajo otroci in mladostniki v času osemdnevnega bivanja v naravi lahko priložnost uživati pod šotori, spoznati osnovne planinske in alpinistične veščine, dobiti nove prijatelje in se vsaj za hip umakniti iz dosega čarov sodobne tehnike, mobilnih in računalnikov ter čas preživeti v druženju ob tabornem ognju, družabnih

igrah, pesmi, a se obenem tudi naučiti, kako na taboru skrbeti za red in izpolnjevati dolžnosti, od vzdrževanja šotora do pomoči v kuhinji, priprave in nabiranja materiala za taborni ogenj in podobne naloge.

Udeleženci tabora so bili razporejeni v tri starostne skupine. Vsaka skupina je bila zadolžena za svoj del planinskega programa, pač glede na fizične danosti. Toda večerno druženje je bilo skupno za vse skupine.

Potekali so tudi izleti, obiskali smo okoliške hribe blizu Bohinjskega jezera – Planino pri Jezeru, planine Vogar, Adam, Eva, koči na Komni in Bogatinu, bili smo pri slapu Savica, plezali po steni, se kopali v Bohinjskem jezeru, kuhali, prepevali, se igrali in smejali – kaj naj rečem, res nam je bilo lepo, prav uživali smo, pravi Mirjana. Bila je lepa, nova izkušnja, ki jo vsekakor velja doživeti, če ne kot otrok, pa vsaj kot odrasel. Tabor je tabor.

Mirjana Brumnjak

S tabora.
Arhiv Mirjane Brumnjak

Utrinki iz dopolnilnega pouka slovenščine (DPS) 2016

Pri pouku si prizadevam, da bi učenci poleg poslušanja različnih govorcev v slovenščini urili tudi razumevanje slovenskega knjižnega jezika ter si nabirali potrebne veščine za pisno in govorno sporočanje. Spodbujam jih, da bi pisali o vsem, kar počnemo in je povezano s spoznavanjem slovenske kulture, običajev, geografskih in zgodovinskih značilnosti ipd. Spodbujanje bo lahko obrodilo sadove, če bodo njihova besedila objavljena. S to željo predstavljamo zapise o letošnji majski strokovni ekskurziji v Slovenijo, šesti po vrsti in šesti zaključni šolski kulturni prireditvi ter razstavi. | **Dragica Motik, prof., učiteljica DPS v Čabru**

Z izleta v Postojno.
Arhiv DPS Čabar.

Isabela Turk (6. r. OŠ, Trstje): V Postojni smo se sprehodili po parku pred Postojnsko jamo in se potem zapeljali z vlakom v jamo ter nato nadaljevali peš v spremstvu vodnice. Sprehodili smo se skozi dvorano kapnikov, ki se imenuje špagetna dvorana. Videli smo tudi kapnike v obliki zaves. Potem nas je pot peljala mimo človečke ribice, ki so bile v akvariju. Vodnica nam je povedala, da bodo kmalu imele mlade. Po obisku Postojnske jame smo obiskali Predjamski grad, v katerem je živel vitez Erazem Predjamski. V njem smo si ogledali prostore, v katerih so bivali plemiči, vojaki in služinčad. Slišali smo tudi zgodbo o njem, kako je dolgo časa odbijal napade cesarjeve vojske, ker je imel skrivni rov, skozi katerega se je oskrboval z življenjskimi potrebščinami in vodo. Slišali smo tudi, kako je Erazem neslavno končal svoje življenje zaradi izdaje svojega služabnika.

Antonella Ožbolt (6. r. OŠ, Čabar): Vipava je trg, pravijo ji slovenske Benetke. Zgrajena je na vodi in ima veliko število mostov. Okolica je bogata in ima veliko sadja, vinske trte in oljk. Obiskali smo mestno jedro, izvir reke Vipave in stare egipčanske sarkofage na pokopališču. Bili smo tudi v Vipavskem Križu. Tam smo jedli zelo dobre češnje. Videli smo frančiškanski sa-

10. junij, OŠ Petar Zrinski, Čabar: Uspešno zaključili DPS

Zaključno prireditev smo odprli s petjem obeh himen, hrvaške in slovenske. Ena učenka je nagovorila vse navzoče, učence, starše, babice in dedke, rojake, prijatelje, člane društva in vse druge obiskovalce. Najprej so nastopili predšolski otroci, zapeli svoje priljubljene otroške pesmice, izštevance, malo so nam zaplesali, nas nasmejali in lepo zabavali in se še sami zelo zabavali. Potem so na oder prišli malo starejši učenci, ki so uprizorili pogovor z Janezom Vajkardom Valvazorjem. Učenci so tega znanega slovenskega polihistorja spraševali o njegovem življenju in delu, kam vse je potoval, kaj vse se je naučil, kaj je napisal in nam pustil v zapuščino. Valvazor je bil zelo potrpežljiv in je na vsa vprašanja natančno odgovarjal. Učenci so ugotovili, da je Valvazor za Slovence zelo pomemben mož in da je škoda, da ni še

mostan in knjižnico. V tem mestu se je rodil Janez Svetokriški. Spoznali smo, da je bil Vipavski Križ najmanjše mesto v habsburški monarhiji. Na letošnji ekskurziji mi je bilo zelo lepo, zato ker smo veliko tega videli, doživeli in spoznali. Vsako leto še bolj spoznavamo naravne, kulturne in zgodovinske znamenitosti naše lepe Slovenije.

Jakov Malnar (6. r. OŠ, Čabar): Potovali smo po Vipavski dolini. Njena posebnost je, da tam sadje dozori teden dni prej kot drugje v notranjosti Slovenije. Pogledali smo si izvire reke Vipave in pokopališče. Na pokopališču smo videli dva sarkofaga iz Egipta. Prinesel ju je človek, ki je rojen v Vipavi in je bil v Egiptu veleposlanik. Zdaj so v sarkofagih trupla njegove družine in njegovo. V Vipavskem Križu smo si ogledali tudi cerkev in samostan ter videli zelo stare knjige, dokumente in časopise. Na koncu smo kupili češnje. Na ekskurziji smo videli polno zanimivih stvari in to je bila zame ena najboljših ekskurzij.

Josip Malnar (6. r. OŠ, Čabar): Najbolj mi je bilo všeč v Postojnski jami. Najprej smo se po njej vozili z vlakom in nato ob pomoči voditeljice spoznali nove stvari. Videli smo človeške ribice in različne stalaktite in stalagmite. Potem smo šli pogledat Predjamski grad, kjer je živel Erazem Predjamski. V Vipavskem Križu smo jedli češnje in uživali v družbi.

več takšnih ljudi. S pesmijo *Po jezeru, bliz' Triglava* je na oder prišel mladi planinec, ki se je v gosti megli izgubil. V pomoč mu je z Vršiča prišla ajdovska deklica in ga rešila. Zatem je ob ljudski pesmi *Slovenska mat' me je rodila* ajdovska deklica prerokovala mladi materi usodo njenega novorojenčka. Povedala ji je, da bo njen sin ubil zlatoroga in zaradi tega sam umrl. Zato so jo njene sestre, v našem primeru bratje, kaznovali in je okamnela na Prisanku. Zgodba se je nadaljevala v dolini Trente, v gostilni, v kateri se je bogati kramar zaljubil v krčmarjevo hčerko. Ona ga ni hotela, ker je imela rada trentarskega lovca. Kramar pa je bil zelo vztrajen in se je hotel z njo poročiti. Mladi lovec je za to izvedel in hotel obogateti, da bi lahko nazaj dobil svoje dekle in ji omogočil bogato in lahko življenje, kot ji je to obljubljal kramar. Lovec je dolgo zalezoval zlatoroga in ga na koncu ustrelil. In prerokba ajdovske deklice se je začela uresničevati. Učenci so nam s to igro odlično popestrili petkov popoldan in nas odpegljali v svet domišljije. Vsi so bili nagrajeni z dolgim aplavzom. Vsi udeleženci pouka in obiskovalci smo se na koncu združili v eno in iz ust vseh se je zaslišalo petje slovenskih ljudskih pesmi: *Jaz pa pojdem na Gorenjsko, Dekle je po vodo šla, Srečali smo mravljo, Bila je huda mravljica, Tri planike* in drugih.

Učiteljica Dragica Motik je učencem razdelila potrdila o obiskovanju pouka. Gospod Damijan Malnar, predsednik SKD Gorski Kotar se je vsem zaslužnim zahvalil za odličen program prireditve. Posebej se je zahvalil gospe Motik, ki tako srčno in z veseljem dela z našimi otroki. Pohvalil je tudi vse otroke, ki redno hodijo k pouku in se pridno učijo slovenščine.

■ Eni Ožbolt (skupina odraslih)

V Vipavskem Križu.
Arhiv DPS Čabar

Nebeška

Gosti dim.
Kadim.
Vlečem cigareto in vleče se oblak okoli mene.
Zaprem okno, da bo še bolj gost.
Te moti?
Mene moti in ob tem uživam.
Kot na vrhu Triglava se vleče pod nogami.
Dim. Gosti dim.

Veseli me občutek lebdenja na oblakih,
kot bi že bila v nebesih.

Up v brezupu

V vročični okrogli sobi sedim v kotu,
mrazi me od praznine.

Soba brez oken, prepolna črnega sonca,
hrepeni po nečem razveseljivem.
Grozna tišina odzvanja ob neme stene,
kriči od želje po uslišanju.

Kje si, noč?
Da končno s škripajočimi zobmi pregriznem zvok tišine.
Da slišim vsaj enkrat, kako rodi se zvezda.

Žareča luč – hladna, bleda, moja.
Eva Ciglar

V javi ...

Vem, živela bom sto let,
ni zdaj čas še za skrbet',
ko boš moral ti umret',
dobi krila za polet
na izlet, v oni svet,
vse bo super, vse za 5!

Enkrat skupaj bova spet,
če me pustil boš živet'.
Jaz bom tu in ti boš tam,
živ si, ker te rada 'mam.

Tam, kjer mavrica bo vzšla,
bova skupaj spet midva
plesala in se vrtela,
kot sva včasih to počela.

Odplešiva v barvni svet,
kjer ni treba več umret'.

■ Eva Ciglar

Eva Ciglar. Osebni arhiv.

Svet za narodne manjšine RH

15. junija je v Opatiji potekal seminar na temo *Mediji in narodne manjšine v RH – Varstvo manjšin in vloga medijev v demokratizaciji družbe na Hrvaškem*, namenjen tudi razpravi o (ne)zastopanosti manjšinske problematike v programih HRT in v tisku. Sodelujoči so opozorili na dolžnost medijev, da odpravljajo stereotipe in sovražni govor, predvsem pa ozaveščajo o spoštovanju in razumevanju drugih in drugačnih ter opozarjajo na pojave diskriminacije in na kršenje ustavnih in zakonskih pravic pripadnikom narodnih manjšin.

Tudi na seji 30. junija je svet med drugim obravnaval zastopanost v medijih oz. poročilo HRT o programih, namenjenih pripadnikom narodnih manjšin v letu 2015. Znova je lahko ugotovil le, da HRT te svoje zakonske obveznosti še vedno ne izpolnjuje. Več: www.nacionalne-manjine.info

19.–21. maj, Zgodovina in dediščina torpedo

150. obletnica tega izuma je bila izhodišče za temo osme mednarodne konference o industrijski dediščini. Konferenco vsako drugo leto na Reki od svoje ustanovitve leta 2001 organizira društvo Pro torpedo, ki se zavzema za ohranitev celotne dediščine na območju Reke, od luške, ladjedelniške in železniške do nekdanje proizvodnje papirja in plina, predelave nafte, razne industrije ter s tem povezane industrijske arhitekture. Konferenca je potekala v Pomorskem in zgodovinskem muzeju

Marjan Hren in dr.
Stanislav Južnič.
Foto: Marjana Mirković

Hrvaškega primorja, med več kot šestdesetimi predavatelji iz dvajsetih držav z vsega sveta so bili tudi slovenski: mag. Janko Boštjančič, direktor Parka vojaške zgodovine v Pivki je spregovoril predvsem o podmornici, ki v muzej privablja največ obiskovalcev; dr. Stanislav Južnič z Univerze v Oklahomi in vodja slovenskega jezuitskega arhiva, že večkratni gost na tej konferenci, je predavanje namenil fiziku in filozofu Ernstu Machu ob stoletnici njegove smrti. O tem znanstveniku, ki je poletja preživel na očetovi graščini v bližini Novega mesta, pa je govoril tudi Marjan Hren, predsednik društva Machova dediščina pod Gorjanci, in predstavil Machovo učno pot in za KPD Bazovica podaril zbornik z naslovom Slatenska dolina in Machova dediščina pod Gorjanci.

1. junij, dr. Janek Musek o evropskih civilizacijskih vrednotah

Na pobudo strokovne sodelavke dr. Kristine Dankić in v okviru programa Reka, Evropska prestolnica kulture 2020, je v antikvariatu Ex libris potekalo zanimivo in odmevno predavanje v organizaciji reške mestne uprave za kulturo ter zdravstvo in socialno varstvo. Dr. Janek Musek, ki je dan pred tem predaval študentom psihologije na reški filozofski fakulte-

Dr. Igor Kardum,
dr. Kristina Dankić in
dr. Janek Musek.
Foto: Marjana Mirković

ti, je predstavil dokument z naslovom Evropsko ogrodje etike in vrednot. Nastal je na *Inštitutu za etiko in vrednote Jože Trontelj* v Ljubljani, pod pokroviteljstvom in podporo mednarodnega odbora, ki ga sestavljajo vodilni evropski in svetovni strokovnjaki za etiko in vrednote. Dokument je eno izmed temeljnih gradiv Evropskega projekta za etiko in vrednote, ki je najpomembnejši program tega inštituta. Kot je med drugim poudaril dr. Janek Musek, so mnogi današnji negativni pojavi povezani prav z odstopanjem od tradicionalnih in civilizacijskih vrednot. Ustvarjanje trajne in stabilne družbe je bil vedno cilj človeštva, toda *takšna družba mora biti družba znanja in morda še bolj kot to, družba vrednot*. Da je tema evropskih vrednot aktualna, je poleg dobrega obiska po predavanju potrdil tudi živahen enourni pogovor med predavateljem in občinstvom, ki ga je zasulo z vprašanji.

6.–17. junij, Čabar: Razstava v Narodni knjižnici Ivan Žagar

V okviru projekta čezmejnega sodelovanja Spoznati se moramo, da bi se spoštovali je knjižnica v sodelovanju z DPS v Čabru in Trstju organizirala razstavo fotografskega gradiva o delovanju pouka ter slikanic in drugega leposlovja slovenskih avtorjev v slovenskem jeziku. Razstavo smo povezali z zaključno kulturno prireditvijo učencev DPS, da bi vse udeležence pouka, njihove starše in druge zainteresirane uporabnike spodbudili k branju in povezovanju v skupnosti. Obiskovalci, bilo jih je več kot šestdeset, so tako spoznavali dejavnosti pri in ob pouku v preteklih šolskih letih, Lahko so si ogledali in prelistali tudi nove knjige v slovenščini, ki jih je knjižnica kupila za svoj knjižni fond. Bogato gradivo je ponudilo vpogled v DPS, ekskurzije v Slovenijo in kulturno-zgodovinske, etnografske in druge znamenitosti, ki so jih obiskali, ter v del tega, kar so se naučili.

Knjižni fond slovenskega leposlovja pa so dela znanih slovenskih pisateljev in ilustratorjev. To gradivo je pomembno za mlade, pomembno je, da ga spoznajo in tudi z njim ozaveščajo pripadnost obema kulturama. Mladi ob branju prav tako pridobivajo pomembna znanja o slovenskih ustvarjalcih. Naš cilj je tudi, da bi naši otroci postali aktivni člani knjižnice in da bi bili v našem okolju aktivni, da bi negovali in ohranjali kulturno dediščino na obeh straneh meje.

Kako je prišlo do projekta, sem navzočim pojasnila sama, učiteljica DPS Dragica Motik pa jim je približala pomen sodelovanja različnih dejavnikov v kraju, saj skupaj lahko veliko prispevamo k dobrim medčloveškim odnosom ob meji. Obiskovalci so bili navdušeni nad razstavljenim gradivom oz. množico dejavnosti, ki so jih učenci lahko soustvarjali pri DPS in se ob njih učili.

Knjižnica je zelo pomembna ustanova v vsakem kraju, zlasti v manjšem, kot je Čabar. Prav zato je sodelovanje med knjižnico in DPS toliko bolj pomembno. Vsem je skupna želja ali cilj, da bi spodbujali različnost, povezovali ljudi vseh starosti in identitet, razvijali tako hrvaško kot slovensko jezikovno in kulturno samobitnost in enakopravno upoštevali te razlike ter jih sprejemali.

9. junij, dr. Jadran Zalokar, Haiku lungomarem

V dvorani reške mestne hiše je znani reški filozof in haiku pesnik dr. Jadran Zalokar predstavil svojo dvojezično, slovensko-hrvaško zbirko haiku pesmi. To poezijo ustvarja že pol stoletja, aktivno sodeluje v njeni popularizaciji in podpira mlade pesnike. Tako se je ob tej priložnosti dogodka v spremstvu profesorjev udeležila tudi skupina mladih haiku pesnikov z osnovne šole Vežica. Kot je zapisano na spletni strani šole (www.os-vezica-ri.skole.hr), so v programu sodelovali Neva Mauna, Jerko Jusup, Josipa Mihaljević, Damjan Mendrića, Stella Šabanović, Paola Salaj, Ena Brkić, Domagoj Smojver, Karla Čargonja, Mia Trošelj, Anja Švast, Tena Mišić, Nicol Uzelac in Ornella Turato. V haiku recitalu so prebrali (dvakrat, kot velja za haiku) svoje

verze, nagrajene na šolskih natečajih v zadnjih dveh letih, in s prisrčnim nastopom ganili dr. Jadrana Zalokarja in polno dvorano obiskovalcev.

Za nastop se jim je zahvalila in jih pohvalila tudi Tajana Mavrinac iz protokola reške mestne občine, ki je povezovala zanimivi program, predstavila avtorja zbirke in med drugim zaželela dobro okrevanje slovenskemu književniku Marjanu Pungartniku, uredniku zbirke Haiku lungomarem, ki se zaradi bolezni ni mogel udeležiti predstavitve.

Mladi pesniki.
Dr. Jadran Zalokar.
Foto: Marjana Mirković

14. junij, dan državnosti RS v Glasbenem zavodu v Zagrebu

Ob dnevu državnosti in 25. obletnici samostojnosti Republike Slovenije je slovensko veleposlaništvo na Hrvaškem v Glasbenem zavodu v Zagrebu organiziralo koncert in sprejem. Navzoče je poleg veleposlanice RS v RH dr. Smiljane Knez in predsednika hrvaškega parlamenta akademika Željka Reinerja navedel tudi predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc. Pou-

Irena Preda in del skupine Sozvočja Slovenije.
Foto: Marjana Mirković

daril je pomen sobivanja v dveh državah, ki jima rojaki pripadajo tudi s srcem, in v katerih so vedno bili, so in bodo *povezovalni element med dvema državama in narodoma, ki si ljubezen in spoštovanje izkazuje na poseben način ... Pozabimo nocoj na ovire in trpke izkušnje. Malokdaj smo tisti, ki čestitamo, in tisti, ki jim čestitajo. To sta naša sladka prednost in zadoščenje, ob vseh težavah, ki jih je rojstvo dveh držav porodilo Slovencem na Hrvaškem. In kaj naj rečem drugega – uživajmo v tem trenutku in veri, da ni*

2. julij, HNK Ivana pl. Zajca, Reka

Vokviru festivala Reške poletne noči je bil med prvimi dogodki zaključni koncert šestdnevnega mednarodnega natečaja za mlade, že diplomirane operne pevce *Zinka Kunc Milanov*. Ob spremljavi orkestra reške opere, ki ga je vodil dirigent Tibor Bogányi, se je v finalu predstavilo devet mladih.

Mojca Bitenc in Elvira Hasanagić.

Z razglasitve. Foto: Marjana Mirković

3. in 10. julij, Festival Grobnik 2016

Vorganizaciji društva Contemporanea, ki ga vodi Zdravko Pleše, vsestransko dejaven na področju glasbe in tudi moderator festivala, sta v atriju starega frankopanskega kaštela v Gradu Grobniku potekala dva koncertna večera priznanih umetnikov. Na prvem z naslovom *Belcanto* v kaštelu se je 3. julija predstavil življenjski in glasbeni par opernih pevcev, mezzosopranistka Kristina Kolar in baritonist Robert Kolar, ob klavirski spremljavi Vladimirja Babina. Teden dni pozneje pa sta na dobro

Moeko Sugiura in Nejc Kuhar.
Foto: Marjana Mirković

več daleč, ko bo naše zadoščenje v razvoju dveh držav in sreči njenih državljanov. Naj Živi Slovenija, naj živi Hrvaška!

Na koncertu je navzoče v polni dvorani navdušil kulturni program z nastopom tria glasbenikov skupine *Sozvočja Slovenije* (Boštjan Gombač, Janez Dovč in Goran Krmac) z gostjo, sopranistko Ireno Preda.

Umetniška ravnateljica natečaja, ki je potekal drugo leto, je njegova pobudnica, Vlatka Oršanić, prvakinja Opere SNG v Ljubljani in profesorica na glasbeni akademiji v Zagrebu. Kot članica žirije skupaj z ravnateljem reške opere Marinom Blaževićem odloča tudi o posebni nagradi, ki dvema pevcema prinese nastop na reškem odru. Letos sta se med drugimi uspešno predstavili tudi dve udeleženci z diplomom Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani (UL), Mojca Bitenc (diplomirala tudi na Medicinski fakulteti UL) in Elvira Hasanagić (diplomirala tudi na Fakulteti za družbene vede UL). Obe sta bili nagrajene: Elvira Hasanagić, že uveljavljena v evropskih opernih hišah, je prejela prvo nagrado in tudi nagrado reške opere, to je vabilo za sodelovanje v naslednjih dveh sezonah, Mojca Bitenc, že znana ljubiteljem opere v slovenskih gledališčih in sosednjih državah, pa je prejela drugo nagrado žirije in osvojila občinstvo, ki ji je podelilo največ glasov.

obiskanem koncertu z naslovom *Pod vedrim nebom*, ki je pritegnil tudi obiskovalce iz Ilirske Bistrice, nastopila japonska violinistka Moeko Sugiura in slovenski kitarist, skladatelj in pedagog Nejc Kuhar. Mlada in nagrajena glasbenika sta začela sodelovati leta 2012 na Dunaju, kjer sta tudi študirala. Kariero danes uspešno nadaljujeta v Nemčiji in skupaj stopata tudi po življenjski poti. Občinstvo festivala Grobnik sta navdušila z izvedbo programa, poleg glasbe Paganinija in Piazzole sta izbrala tudi več avtorskih del Nejca Kuharja. Njegove skladbe so bile poleg Slovenske filharmonije in Cankarjevega doma izvedene tudi v dvoranah, kot so Washington National Gallery of Art, Musikverein in Konzerthaus na Dunaju in dvorana Rahmaninova na moskovskem Konservatoriju P. I. Čajkovskega.

18. julij, Društvo arhitektov Reke (DAR), razstava

Fakulteta za arhitekturo (FA) Univerze v Ljubljani (UL) sodeluje v projektih, povezanih z obnovo industrijske dediščine in obalnega prostora na Reki. Kot sad lanske mednarodne delavnice *Creative Docklands*, organizirane na to temo, in v sodelovanju z zagrebško FA je nastalo več študentskih projektov, osem so jih predstavili na tej razstavi. Sočasno je potekala še delavnica *Second Glance - Fotografija v arhitekturi in javnem prostoru*, ki jo je vodila arhitektka z ljubljansko diplomom, Erika Petrič, s Tehniške univerze v Gradcu. Kot je povedala izredna profesorica na FA dr. Lucija Ažman, bo reška industrijska dediščina predmet obravnave med študenti tudi v prihodnje. Asistent na FA Andrej Mahovič je ob tej priložnosti pohvalil uspeh študentov z Reke in Istre, za katere je FA že dolgo med najzanimivejšimi za vpis. Za njihov prvi korak, uspešno opravljen sprejemni izpit, je zaslužno tudi društvo DAR, kjer že več let potekajo priprave na te preizkuse, in predsednika Gordana Resana posebej veseli, ko se ti študenti po diplomi vrnejo in postanejo njihovi člani. Več študentov bo na Reko znova prispelo jeseni in v okviru projekta Reka, EPK 2020 obravnavalo teme iz poglavja *Sladko-slano*, na območju Rječine in obale.

Projekti polni domišljije. Foto: DAR, FB

Erika Petrič, Andrej Mahovič in dr. Lucija Ažman. Foto: Marjana Mirković

Mesto na vodi. Foto: Marjana Mirković

Lojzov teater v rojstni vasi Alojza Usenika tudi na spletu

Julija je zaživela spletna stran, ki predstavlja Krvavo Peč na Dolenjskem, slikovito hribovsko vasico na robu soteske reke Iške, in rojstno vas legendarnega reškega gledališčnika Alojza Usenika. Objavljena je vrsta krajevnihih podatkov, od splošnih, rastlinstva in živalstva do legend in aktualnih novic, posebej pa je predstavljeno tudi poletno gledališče – manjši amfiteater na prostem –, urejeno v počastitev sovaščana Alojza Usenika in imenovano Lojzov teater, namenjen poletnim prireditvam. Dodane so tudi povezave na različne objave o Alojzu Useniku in njegove nastope. Na spletni strani www.krvavapec.si je na ogled tudi knjiga *Svet med Mačkovcem, Mokrcem in Iško – Krvava Peč z okolico*, ki bo v tiskani obliki kmalu izšla v tretji, dopolnjeni izdaji in tudi v njej je prav tako posebej in izčrpno predstavljeno življenje in delo Alojza Usenika.

Marijana Košuta-Bankovič, pok. Alojz Usenik in Vitomir Vitaz. Foto: Marjana Mirković

Lojzov teater. Foto: www.krvavapec.si

V nizkocenovnem letu čez otok ljubezni in oljk

V zgodnjih 70. letih prejšnjega stoletja, ko sem bila še deklica, smo se po nekaj počitnicah v sindikalnem domu v Crikvenici na morje odpravili v Dalmacijo. Na streho belega fička je tata naložil platneni šotor »SMB boje« (»sivomaslinaste«, sivozelene barve, ki je bila barva JLA, pa saj je bil tudi šotor verjetno iz kakega skladišča JLA), v fička pa je sedla vsa proletarska družina: mama, tata, brat in jaz. Ne spominjam se, da bi kdo tarnal o pomanjkanju prostora za prtljago.

Na koncu Reke smo krenili na jadransko magistralo. Vozil je tata, mama pa, da ni gledala, kako tata vozi in prehiteva po takratnih magistralnih ovinkih, je ves čas zrla v desno in vzdihovala nad azurno modro lepoto zalivčkov pod cesto ob vznožju Velebita. Klime v fičku ni bilo, hladili smo se v morju.

V nekem mirnem zalivu brez žive duše, v soju večerne svetlobe blizu Vodice, smo postavili šotor: šotorsko platno smo v »streho«

raztegnili čez sestavljiv lesen kol. Na fotografijah suhljata deček in deklica sediva na vhodu šotora na tleh in se srečna smehljava v fotoaparatu. Ni videti in slišati mame, kako vzdihuje nad lepoto in mirom zaliva. A idilo je kmalu skalil helikopter na nebu, petnajst minut za njim pa še avto z miličniki. Le opozorili so nas, kar ni stalo nič, pa v kamp smo se morali preseliti.

Naslednje leto smo se modernizirali: na pot smo odrinili z belo stoenko in dvema šotorčkoma civilnih barv. Tata, ki je delal na bencinski črpalki, je opremo kupil od Poljakov, ki so tiste čase prodajali vse živo, da so prišli do dinarjev. V šotorčka (že

s kovinskim ogrodjem) smo se morali plaziti po vseh štirih, mama pa je kuhala na plinskem kuhališču, ki je stal kar na tleh. Na fotografijah se dečku in deklici, povsem črnima od sonca, sedeča na vratih oranžnega šotorčka, belo bleščijo le zobje, mama pa se smehlja iz zelenega.

In tako leto za letom. Fotografije kažejo moderniziranje opreme za družinsko kampiranje vedno bolj južno. Na avtocesti pri sv. Roku nikoli ni bilo večkilometrskih kolone, saj ne o Cesti ne o svetniku niti sanjali nismo. Bila je samo ovinkasta jadranska magistrala za 50 kilometrov na uro. Med spomini so tudi dišeč pomfri, spečen in pojedan pod krošnjo bora, zanimivo pomivanje v skupni umivalnici, debeli romani najstnice, iz katerih so še vso zimo padala zrnca peska s plaže.

Ko smo po desetih, dvanajstih dneh prispeli domov, sva z bratom potovalke zamenjala za nahrbtnike in za tri tedne s taborniki odromala na taborjenje, spet na plavi Jadran. V drugi svet, brez obiskov, brez telefonov, brez fejsbuka. Lepo! Le kdo od nas, rojenih pred desetletji, nima podobne zgodbe? Koliko otrok, rojenih v času »demokracije«, pa jo ima?

Takratni otroci smo odrasli. Zdaj imamo vsi mobitele, stojimo v kilometrskih kolonah, redki so zalivi mirni, tihi, večerni. Postali smo zahtevni. Tisti, ki še imamo za pohajanje po svetu, ne spimo v šotorskih in ne pečemo pomfrija pod milim opoldanskim nebom ...

In po vseh minulih poletjih je otokov na plavem Jadranu za počitniško raziskovanje navsezadnje zmanjkalo, čeprav jih je menda več kot 1200. Letos prvič smo odšli v isti kraj, le v drug apartma, kot lani. Počitnice smo si želeli popestriti z najemom čolna. Cena je bila sto evrov za en dan! Pa smo se odločili za turistično vožnjo z barko s »fišpiknikom«. A tudi njo smo, kot se je izkazalo, drago plačali, saj smo se lahko pod nosom obrisali za vse obljubljenе užitke na njej. Na rivi, posejani s takšnimi in drugačnimi konobami, so nam povsod ponujali obmorske specialitete – pice in čevapčiče –, mi pa bi, zahtevneži, le nekaj sardel, magari zavutih v papir kot čips. Ne bi zobatcev in jastogov za 60 evrov na osebo! Pa smo v drugem nizu hiš našli oštarijo z navadnimi sardelami. Pri krožnikih ribic, ki so, po vonju sodeč, plavale v starem olju, smo prosili za oljčno olje. Ta dodatek na otoku ljubezni in oljk nas je (novost letošnjega poletja?) stal deset kun. Smo rekli, da si bomo odslej ribe kupovali na tržnici in si jih pripravljali sami. (Oljčno olje smo si prinesli od doma, ker že vemo, da je na plavem Jadranu zlata vredno.) A smo večino juter lahko izbirali le med krmljenimi kalibriranimi oradami in brancini. Kot da so divje izumrle.

Kolegica, ki se je pravkar vrnila s počitnic, je povedala, da se je na enem izmed sredozemskih otokov z najetim avtom sedem dni vozila za 107 evrov, torej za ceno enodnevnega najema čolna na plavem Jadranu. In da apartma ni bil nič dražji, le da je imel agencijsko obljubljeni balkon in razgled na morje. Kajti naš ju ni imel. In še veliko lepega je povedala, mi pa smo ugotovili, da bo treba razmisliti o nizkocenovnih letih čez plavi Jadran.

■ Dragica Jaksetič

Dragica Jaksetič

Irena Margan: Slovenščina na OŠ Pečine je dolg društvu Bazovica in moji Gorenjski

Ko sem rojakinjo Ireno Margan, profesorico hrvaškega jezika in književnosti, ki je orala ledino pri učenju slovenščine v šolah na Hrvaškem, vprašala, kaj je bil vzrok za to, je kratko odgovorila: »To je moj dolg Bazovici.« In hitro dodala: »In ne samo Bazovici, tudi Sloveniji, mami in babici, ter moji prelepi Kamni Gorici in Gorenjski!«

V rojstnem kraju svoje matere Marije Pogačnik je preživela otroška leta: »Po mojem rojstvu v Splitu je prišla stara mama in me zaradi materine službe in takratnih razmer spokala na Gorenjsko, češ da otrok ne bo sam in ne bo stradal. Takrat je bila hrana še na *točkice*, ona pa je imela veliko kmetijo, po domače Pri Maticu, in tako sem pri njej preživela otroška leta in prve štiri razrede osnovne šole končala v Lipnici.« Po preselitvi družine na Reko je po študiju na Reki in v Zagrebu večino delovne dobe opravila na OŠ Pečine. Tam je utemeljila mednarodno izmenjavo s Slovenijo in učenje slovenščine, ki se je leta 2013 razširilo tudi v Matulje: »Zadovoljna sem bila s svojim delom, ravnateljica sem postala leta 2004 in ostala tri mandate zapored, do lanske upokojitve. Stike s Slovenijo sem pred tem navezala s šolo v Kidričevem, podobno kot je reška OŠ Nikola Tesla – njena ravnateljica je imela ljubljansko diplomo –, sodelovala s šolo v Velikih Laščah. S pobudo za učenje slovenščine sem najprej seznanila mestni oddelek za šolstvo, in takratna vodja Branka Renko Silov, tudi naše gore list, jo je z veseljem pozdravila. Z anketo sem potrdila zanimanje in poleg rednega dela začela še poučevati prostovoljni pouk slovenščine, dvakrat na teden po dve šolski uri za skupini, ki sta prvo leto skupno šteli osemnajst učencev, leto pozneje osemindvajset in po treh letih, ko je ta pouk na urniku postal izbirni predmet po modelu C in ga je s posebno zavzetostjo prevzela učiteljica Vida Srdoč, se je to število podvojilo, prihajali pa so tudi učenci osnovnih šol s Trsata, Vežice in iz Bakra.« Pouk je napredoval, dejavnost in doživetja z izletov v Slovenijo redno spremlja tudi šolsko glasilo Vedri dani. »Prvi program sem pripravila sama, pri učbenikih je na pomoč priskočila Veronika Pirnat z Zavoda RS za šolstvo. Vsebina ene same knjige je bila sprva prilagojena vsem razredom, danes je učbenikov več. Učence smo spoznali z društvom Bazovica, obiskovali prireditve, posebej pomemben je bil večer o Primožu Trubarju. Na Reki smo se tudi odpravili po *slovenskih* sledih, denimo po Ulici Janeza Trdine, in spoznali njegova leta na Kvarnerju. Večkrat smo si ogledali Kekca, obiskali tudi Kekčevo deželo. Močno me veseli, da sem si za pouk slovenščine priborila posebno učilnico in da ima šolska knjižnica zbirko leposlovja v slovenščini.«

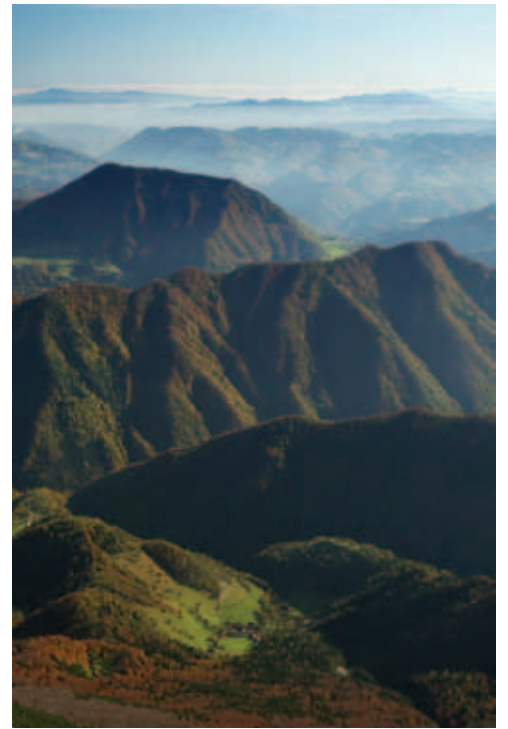
V veliko zadoščenje ji je, da OŠ Pečine nadaljuje njeno »slovensko« in drugo dediščino, od srečanj med reško šolo in šolo v Kidričevem ter pouka slovenščine do delovanja šolskega oddelka za slepe in slabovidne učence, ki je edini v PGŽ in pri katerega ustanovitvi je bila tudi dobrodošla izmenjava izkušenj iz Slovenije, OŠ Pečine pa je s taktinimi slikanicami postala pre-

Irena Margan. Foto: Robert Sluga

poznavna tudi v tujini in prejela nagrado na Finskem. »Veliko znanja, časa in truda sem vložila v šolo. Z doseženim sem zadovoljna in zato sem se z zadovoljstvom tudi upokojila. A kot upokojenki mi sploh ni dolgčas. Zdaj se posvečam predvsem družini: sin Filip – z diplomom računalništva na ljubljanski univerzi – je pomorščak, hčerka Andrea, zdravnica, pa se je po študiju na Reki zaposlila na Ptujju, kjer živi z družino in vnukinji me redno obiskujeta. Imam tudi vrt, več časa pa spet lahko preživim na mamini domačiji v moji ljubi Kamni Gorici, to je pravo *selo moje malo*. Ne nazadnje lahko obiščem tudi več prireditev v društvu Bazovica, kamor so moji starši hodili na ples, sama pa sem tja zahajala predvsem kot srednješolka. Tudi nastopala sem in igrala – spomnim se vrste literarnih večerov in gledaliških predstav, vse do poroke v študijskih letih, ko mi nove obveznosti tega niso več dovoljevale. V zadnjem desetletju spet prihajam na prireditve in veseli me, da bo društvo prihodnje leto praznovalo tako častljiv jubilej, sedemdesetletnico. Živo se še spomnim utemeljiteljice društva, prve predsednice Zore Ausec. Bila je izjemna, posebna in lepa, vedno urejena ženska, polna notranje energije, s svojo pojavo je dajala pečat vzdušju, nas mlade pa ji je uspelo prepričati k sodelovanju, nastopom in druženju, in res, prav neverjetno si je prizadevala za to našo slovenščino. Sama poleg dni, preživetih v Sloveniji, v stiku z jezikom ostajam tudi z revijo Ognjišče, na katero me je po začetku izhajanja naročila še stara mama in jo po dvajsetletnem zamiku od lani znova prejemam v tiskani obliki, njeno vsebino pa prediskutiram z vnukinjama. Zanimajo me kultura, običaji, glasba, o tem berem v Delu, poslušam oddajo Sotočja na Radiu SLO 1, s knjigami pa me iz ptujske knjižnice redno zalaga hčerka. In seveda, ko sem na Reki, se rada udeležim tudi dogodkov v Bazovici.«

■ Marjana Mirković

Z razstave Dionisa Juriča.